

LAISKA

LIETUVIAMS

ŠIAME NUMERYJE:

Ilgesys klajoja gatvėmis

Kelias į Dievo sąvoką

Prancūzų teatro žvaigždė

Kalifornijos lietuviai

Pascalio "Mintys"

1962

L A P K R I T Y S / NOVEMBER / XIII / NO. II

TURINYS

KELIAS Į DIEVO SĄVOKĄ (I) —	
B. Markaitis, S. J.	326
ILGESYS KLAJOJA GATVĖMIS —	
A. Grauslys	331
KUNIGAS KARO SŪKURY (VI) —	
B. Krištanavičius, S. J.	336
KALIFORNIJOS LIETUVIAI —	
J. Vaišnys, S. J.	340
IEVA LAVALLIERE —	
J. Prunskis	347
MINTYS — B. Pascal	352
APIE MIŠRIAS VEDYBAS —	
P. Alšėnas	355
KLAUSYKIS, MAMA! —	
E. Pakalniškienė	356
IŠ FILMŲ PASAULIO —	
Alė Rūta ir J. Vaišnys, S. J. ..	357
SKAITYTOJŲ LAIŠKAI	359

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Redakcija — **Juozas Vaišnys, S. J.**

Administracija — **Petras Kleinotas, S. J.**

Meninė priežiūra — **Algirdas Kurauskas**

Fotografija — **Algimantas Kezys, S. J.**

Spaustuvė — **Immaculata Press, Putnam, Connecticut.**

Redakcijos ir Administracijos adresas:
2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois.
Tel. REpublic 7-8400.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois. Tel. REpublic 7-8400. Yearly subscription three dollars. Single copy 30 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, Ill. Additional office of mailing in Thompson, Connecticut.

“Laiškų Lietuviams” iliustracijas be redakcijos leidimo naudoti draudžiama.

1962 LAPKRITYS

(NOVEMBER)

VOL. XIII, NO. 11

LAISKAI LIETUVIAMS

ELIGINĖS IR TAUTINĖS KULTŪROS ŽURNALAS

TU ŠČIŲ SKUNDŲ, ĮGRISUSIŲ DEJONIŲ
GANA! PER DAUG, NENUORAMOS, RĖKSNIAI!
GANA VERKŠLENT JUMS, MILZINAI SVAJONIŲ,
IŠLEPINTI IR SOTŪS TINGINIAI!

NE JUMS JAUNOS TĖVYNĖS SAULĖ TEKA:
PRO AKINIUS JOJ VISKAS JUMS JUODAI!
NE MEILĖ JUMS Į RŪŠČIĄ ŠIRDĮ ŠNEKA,
TIKTAI GARBĖS UŽGAUTOS APMAUDAI.

JUMS VISKAS GRIŪT, SUBIRTI VISKAS ŽADA:
JAU PARAUSTI NET PATYS PAMATAI!..
BELIEKA JŪSŲ MYLISTĄ, KAIP VADĄ,
PAGALBON MELST: IŠGELBĖK TU TIKTAI!

NE KRITIKŲ, KUR ŠMEIŽIA, VISKĄ PEIKIA,
NE PRANAŠŲ BEDUGNĖS ATEITIES, —
MUMS REIKIA TŲ, KUR SUSIKAUPE VEIKIA!
DAUGIAU DARBŲ! DAUGIAU JAUNOS VILTIES!

Maironis

E R E T A I kiekvienam žmogui kyla klausimas, kas Dievas iš tikrųjų yra. Ne vienas bando gilintis į Dievo esmę, prigimtį, savybes, bet gana greitai atsistoja prieš nepermatomą, neperlipamą sieną. Kodėl taip yra? Kodėl net didžiausi pasaulio išminčiai, net šventčiausi žmonės, kuriems Dievas buvo labai artimas, mums davė tik mažą žiupsnelį menkų ir paviršutiniškų žinių, kas Dievas iš tikrųjų yra? Atsakymas yra labai paprastas: mes neturime nė menkiausio supratimo, kas Dievas yra, ir neturime jokių priemonių prie to supratimo priėti. Prie visų tų dalykų, kuriuos mes laikome antgamtiškais ar dieviškais, prieiname tikėjimu, o ne žinojimo keliu. Gyvename žemiškame pasaulyje, kuris yra visiškai skirtingas nuo dieviško pasaulio. Čia visa remiasi medžiaga, o ji yra matoma, apčiuopiama, tyrinėjama. Net mūsų dvasia negali išsiversti ir išsireikšti be medžiagos.

Jau katekizmas mums sako, kad Dievas yra gryna dvasia. Bet kas yra dvasia? Tiesa, žmogus yra sudėtas iš kūno ir dvasios, bet jis taip mažą žino apie savo paties dvasią. Jis jos nemato, neapčiuopia, nesupranta, tiesioginiai su ja nesusitinka, o tik per savo kūną, per kurį jo dvasia reiškiasi. Žmogus žino, kad jis turi protą ir valią, kad tiek protas, tiek valia yra dvasinės galios. Bet net apie savo protą bei valią žmogus turi tik labai ribotą

žinių kiekį, kas labai aišku, kai žmogus susergera protine liga arba kai vietoj gėrio pasirenka blogį. Vadinasi, jei žmogus tiek nedaug išmano apie netobulą dvasią savo ribotoje prigimtyje, ką kalbėti apie begalinę tobulą, visagalę dvasią dieviškoje prigimtyje. Norėdamas pažinti Dievą, žmogus yra pasirinkęs du keliu. Pirmasis kelias yra Dievo sužmoginimas. Dievas yra padaromas panašus į žmogų. Tai yra pri-

mityvaus žmogaus kelias. Net Šventojo Rašto Senojo Testamento knygoje, ypač tose, kurios aprašo žydus, dar nepasiekusius civilizacijos laipsnio, matome Dievą, kuris pyksta, rūstinasi, praranda kantrybę ir keršija. Pačiose

primityviausiose tautelėse Dievui, arba dievams, priskiriamos žmogiškos ypatybės. Keistu sutapimu didžiausias Dievo bei dievų sužmoginimas įvyko graikų pasaulyje, kuris buvo pasiekęs labai aukštą kultūros ir mokslo laipsnį. Čia dievams buvo priskirtos ne tik žmogiškos ypatybės, silpnybės, bet net nuodėmės. Savaime aišku, kad, šiuo keliu eidamas, žmogus neprieis prie Dievo, bet tik prie savęs paties.

Antrasis kelias yra Dievo nuasmeninimas. Dievas padaromas labai tolima, begaline, bet nesuprantama jėga, su kuria žmogus neturi visiškai nieko bendra. Nėra jokio tilto, kuris jungtų du, kad ir visiškai skirtingus pasaulius. Nėra jokio panašumo, kuris žemesnei prigimčiai padėtų suprasti aukštesnę. Dievas tampa savos rū-

KELIAS Į DIEVO

SĄVOKĄ (I)

BRUNO MARKAITIS, S. J.

šies akla ir nebyle apvaizda, kuri valdo tiek pasaulio, tiek žmogaus likimą, bet nei pasauliui, nei žmogui niekada nepasireiškia.

Bet nuoširdžioms žmogaus pastangoms pažinti Dievą peršasi trečiasis kelias, kuris tuo tarpu atrodo žymiai geresnis už pirmuosius du. Katekizmas mums sako, kad Dievas yra dangaus ir žemės sutvėrėjas. Visa tai, kas yra gera, gražu, tiesu, išėjo iš Jo rankos. Jei taip yra, tai atviromis akimis žiūrėkime į gėrį, tiesą ir grožį šiame regime pasaulyje, o ypatingą dėmesį kreipkime į tą gėrį, grožį ir tiesą, kurį randame žmoguje. Atsiminkime, kad Dievas yra asmuo. Nesvarbu, kaip gražus gamtos vaizdas, kaip graži žmogaus rankomis pastatyta katedra, kaip gera žemė ir geras lietus. Dievas nėra nei gražus gamtovaizdis, nei graži katedra, nei žemė, nei lietus. Dievas yra asmuo. Todėl pirmiausia atkreipkime dėmesį į tą grožį, kurį mes randame žmoguje. Čia mes nekalbame apie fizinį grožį, nors ir jis gali būti maža dieviško grožio kibirkštis. Čia mes pirmiausia kalbame apie dvasios grožį, apie žmogaus kilnumą, pasišventimą, pasiaukojimą, kai žmogus nekeršija, bet visa širdimi dovanoja, kai jis pamiršta bloga ir daro gera, kai jis mato kito žmogaus nelaimę, vargą, skausmą ir ištisia pagalbos ranką. Didelio kilnumo ir pasišventimo pavyzdžių kiekvienas būsimе susitikę gyvenime. Kiekvienas būsimе turėję progą pažinti kilnių ir pasišventusių žmonių. O ką kalbėti apie šventuosius, kurie Dievui ir žmogui buvo pašventę visą savo gyvenimą, visus talentus ir visas jėgas! Koks čia kilnumas ir pasiaukojimas! Vadinas, jei žmoguje mes randame tokį kilnumą, pasišventimą ir pasiaukojimą, kurie mus įkvėpia, padrašina, kurie mummyse įdiegia norą

būti geresniais žmonėmis, tai ką kalbėti apie Dievą, iš kurio tobulos ir begalinės širdies išsiveržė kilnumas ir pasišventimas ir apsigyveno žmogaus širdyje!

Visi esame skaite gražių knygų, matę gražių paveikslų, namų, statulų. Visi esame girdėję gražios muzikos, kuri mums padėjo užmiršti kasdienį vargą ir persikelti į geresnį pasaulį, kuriame bent minutei atsigavome ir, gal būt, pajutome norą būti geresniais žmonėmis. Visą šitą grožį sukūrė žmonės, kuriems Sutvėrėjas davė kūrybinį talentą. O ką begalbėti apie Dievą, kuris sutvėrė kiekvieną grožį tiek pasaulyje, tiek žmogaus širdyje! Kokia graži turi būti Jo dvasia. Kokio begalinio grožio turi būti pilna Jo prigimtis.

Skaitydami pasaulio istoriją, mes susitinkame labai nuostabių žmonių, kurie Dievo buvo apdovanoti nepaprasta dvasios stiprybe, drąsa ir geležine valia. Vienas toks žmogus buvo Aleksandras Makedonietis, kurį istorija vadina didžiuoju, nes jis buvo užkariavęs visą žinomą ano laiko pasaulį. 21 metų būdamas, su 30,000 graikų kareivių, jis persikėlė į Mažąją Aziją ir išėjo į kovą prieš 10 kartų didesnę armiją, kietai pasiryžęs sutriuškinti milžinišką Persijos imperiją. Jis ne tik sutriuškino tą imperiją, ne tik per 10 metų užkariavo visą pasaulį, bet savo neišsemiamą dvasios stiprybę ir nepalaužiamą valios jėgą bei ryžtingumą davė kiekvienam savo kareiviui drąsą ir norą kovoti ir nugalėti, nežiūrint didžiausių sunkenybių, nežiūrint milžiniškos priešo kariuomenės persvaros. Kiekvienas laikotarpis turi tokių žmonių. Iki mūsų laikų. Toks žmogus buvo Hitleris. Mes čia nekalbame apie jo asmens vertę, nepateisiname jo nusikaltimų, bet atkreipiame

dėmesį į jo dvasios stiprybę ir geležinę valią, apie jo nenugalimą drąsą, tikėjimą pergale ir apie jo sugebėjimą įkvėpti visai tautai kovos dvasią ir nesulaikomą ryžtingumą laimėti. Ypačingai sunkiausiose valandose, kai visas kraštas gulėjo griuvėsiuose, kai tautos gražiausias jaunimas gulėjo svetimos žemės kapuose, kai jau nebuvo jokios vilties laimėti, vieno žmogaus begalinė dvasios stiprybė ir nepalaužiama valia davė gyvybę mirštančiai tautai. Arba Čiorčilis. Čia mes nesimame spręsti apie jį, kaip apie žmogų pagal krikščioniškuosius principus, bet prisimename tą momentą, kai, karui prasidėjus, anglų radijas pranešė, kad Čiorčilis tapo ministriu pirmininku, iš lūpų į lūpas skrido padrašinantys žodžiai, kad jis atsistojo prie tautos vairo. Vien jo vardas žmonėms reiškė saugumą, drąsą, viltį ir pergalę.

Vadinasi, jei žmonėse randame tokias nuostabias galias, ką sakyti apie tą, kuris į žmogaus dvasią įdiegė tokią drąsą, stiprybę, išvermę ir milžinišką valios jėgą! Koks Sutvėrėjas turi būti begaliniai galingas, kokio turi būti Jo dieviškos dvasios jėga ir visagalė valios stiprybė, jei žmogus toks nuostabus!

Mus visus žavi ir patraukia nuostabūs žmonės, didelės asmenybės, didvyriai. Mes skaitome ir gėrimės tais, kurie Dievo buvo turtingai apdovanoti įvairiais nepaprastais gabumais ir kurie tuos talentus išvystė iki aukščiausio laipsnio ir panaudojo juos kitų žmonių naudai, laimei ir džiaugsmui. Tokie žmonės mus žavi, įkvėpia, paskatina geriems ir naudingiems darbams. Giliau į šiuos nuostabius asmenis pažvelgę, juose randame ne tik nepaprastų gabumų, bet ir nuostabių ypatybių, kurios yra ne tik Dievo ar pri-

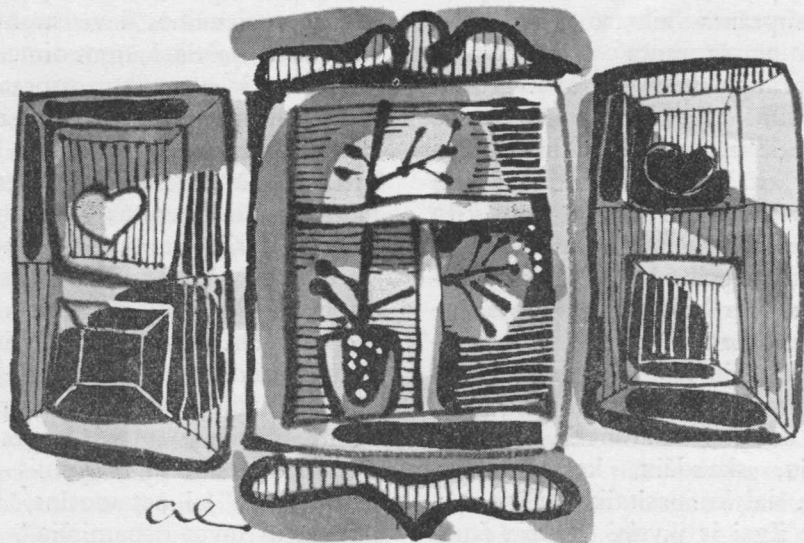
gimties dovana, bet taip pat didelių žmogaus pastangų vaisius. Mat, žmogus pirmoje eilėje yra geras ne tiek dėl to, kad jis gimė geras, bet kad jis nuolat stengiasi būti geras, savęs išsižadėdamas, nusigalėdamas, pasiaukodamas.

Šį kartą suminėsime tris ypatybes, kurias mes randame daugelyje žmonių, bet ypatingai nuostabiuose asmenyse ir aukštame laipsnyje. Pirmiausia, gailestingumas. Tiek filmuose, tiek televizijos programose, tiek daugelyje populiarių knygų mes matome labai daug žiaurumo, piktos valios, keršto. Matome, kaip apgadinti ar sugedę žmonės elgiasi, lyg alkani, įpykinti žvėrys. Atrodo, kad jie randa didelį pasitenkinimą, kitus kankindami, kitiems bloga darydami, net pačią gyvybę atimdami. O kaip mus atgaivina kad ir trumpas momentas, kai pro žiaurumo, piktos valios ir keršto tamsius debesis prasiskverbia bent mažas, bet šviesus gailestingumo spindulėlis. Bet žiaurumo, piktos valios ir keršto randame ne tik filmuose, televizijoje, knygose. Jų randame ne tik legendose bei pasakose. Kasdienis gyvenimas, kur mes bebūtume, turi daug pavyzdžių, kur neretas žmogus, pasidavęs silpnybei, nekantrumui ir savanaudiškumui, darosi žiaurus, piktavalis, kerštingas. Bet kaip malonu susitikti asmenį, kuris gailestingas, kurio gera, atlaidi širdis, kuris greitai pamiršta bloga, o ilgai atsimena gera, kuris jautriai ir greitai atjaučia kito žmogaus vargą, skausmą, nelaimę. Kitais žodžiais, kaip dvasia atsigauname, kai susitinkame asmenį, kuris moka pasi-gailėti. Iki šios dienos mus žavi Gailestingojo Samariečio pavyzdys ir dvasia. O tokių gailestingų samariečių pasaulio istorijoje yra buvę ir tebėra labai daug.

Vadinasi, jei žmonių tarpe mes randame didelio ir kilnaus gailestingumo pavyzdžių, kur greitai ir noriai pamirštama didelis blogis, didelė skriauda, ir elgiamasi su nusikaltėliu, lyg jis niekada mums didelio blogio nebūtų padaręs, tai ką bekalbėti apie Dievą, kuris žmogui davė kilnią ir gailestingą širdį!

Antra ypatybė yra išmintis. Kiekvienas žmogus, žiūrėdamas į savo gyvenimą, į daugelį silpnybių, kvailybių, klaidų ir nuodėmių, kurias yra padaręs savo praeityje, turi prisipažinti, kaip dažnai ir kaip neišmintingai jis yra pasielgęs. Todėl ir neretai girdimas priežodis: "Jei būtum išmintingesnis, ir Dievo valia būtų kitokia". Mums dažnai ne tik trūksta išminties, bet tą išminties kiekį, kurį turime, ne retai aptemdo ambicija, per didelis jautrumas, išdidumas, perdėtas pasitikėjimas savo jėgomis, nuomone ir sprendimo teisingumu. Tik padarę stambių ir neatšaukiamų klaidų, pamatome, bet jau per vėlai, kad trūko ne jėgų, ne energijos, ne pasiryžimo,

ne sugebėjimo, ne Dievo pagalbos, bet išminties. Šventame Rašte skaitome apie Saliamono išmintį, kuria stebėjosi tiek žydai, tiek aplinkinės tautos. Vieną rytą prieš karališkąją sostą atsistojo dvi motinos. Viena sakė: "Karaliau, mes miegame tame pačiame kambaryje. Mano draugė šią naktį nugulė savąjį kūdikį. Man miegant, pasiėmė manąjį, o savo negyvąjį kūdikį paguldė prie manęs". Joms viena kitai prieštaraudant, Saliamonas liepė atnešti kardą ir perkirsti gyvąjį kūdikį į dvi dalis. Tikroji motina, pamačiusi iškeltą kardą, sušuko: "Nežudykite kūdikio. Verčiau jį atiduokite mano draugei". Tai buvo motinos širdis ir karaliaus išmintis. Didelės išminties randame dideliuose ir patyrusiuose žmonėse. Didelės išminties randame subrendusiuose žmonėse, kurie, gerai pažindami gyvenimą, žmogaus prigimtį, pasimokę iš savo ir kitų žmonių klaidų, nusikratę iliuzijomis, jaunatvišku kraštutiniu ir negyvenimišku entuziazmu, sugeba įvykius, daiktus ir žmones vertinti objektyviai, kritiškai

ir teisingai. Tokie žmonės vykusiai vadovauja tiek žmonėms, tiek tautoms taikoje, kare, krizėje, tragedijoje ir pergalėje. Didelė žmogui laimė ir palaima, ypač jaunuose metuose, susitikti asmenį, kurio didelė ir patyrusi išmintis padeda pasirinkti tikrą gyvenimo kelią, padaryti subrendusį sprendimą, žengti neatšaukiamą, bet teisingą žingsnį. Jei ribotuose, klaidinguose, mirtinguose žmonėse randame didelės išminties, ką bekalbėti apie amžinąjį Dievo išmintį, kuri valdo visatą, pasaulio, tautų ir kiekvieno žmogaus likimą.

Bet viena gražiausių, kilniausių ir rečiausiai sutinkamų ypatybių žmonėse yra supratimas. Rodos, kas čia sunkaus, kas čia ypatingo ir nepaprasto suprasti kitą žmogų. Kiekvienas, kuris turi protą, rodos, be vargo turėtų suprasti kitą protingą būtybę. O vis dėlto, kaip reta sutikti žmogų, kuris mus teisingai ir pilnai suprastų. Pažiūrėkime į gyvenimą ir žmones aplink mus. Kiek mažą supratimo. Todėl tiek daug nesusipratimų. Vyras nesupranta žmonos, o žmona vyro. Užuoť bandė vienas kitą suprasti, vienas iš kito šaiposi. Tėvai nesupranta vaikų, o vaikai tėvų. Kaimynas nesupranta kaimyno, o draugas draugo. Kiek dėl to kyla bėgimų, pykčio, keršto. Žmonės vienas su kitu nebekalba. Nebesisveikina. Iš tolo vienas kitą pamatę, pereina į kitą gatvės pusę. Kodėl? Mat, vienas kito nesuprato. Gal vienas juokavo, o kitas dalyką rimtai priėmė. Juk dažnai atsitinka, kad mes bandome pasakyti vieną dalyką, o pasakome visai kitą. Kartais norime pajuokauti ir per vėlai pastebime, kad mūsų žodžiai ne juoką, o ašaras iššaukė. Vadinasi, daugelis nemalonių, skaudžių, kartais nepamištamų dalykų pasitaiko mūsų tarpe, kurie ilgai ir įkyriai graužia žmo-

gaus širdį vien dėl to, kad mums ir kitiems žmonėms trūksta supratimo. Žinoma, mes visi tai jaučiame, to supratimo ilginės, o jo neradę — kenčiame. Už tai laikas nuo laiko tokį asmenį susitikę, pamatę, kad jis mus supranta, ir jam savo širdį, visą širdį atvėrę, neiškenčiame savo laime su kitais nepasidalinę. Mat, tai yra reta laimė. O vis dėlto, šiame pasaulyje yra nemaža žmonių, kurie pajėgia kitus suprasti. Nežinia, kodėl. Gal dėl to, kad patys yra daug pergyvenę, daug patyrę, daug kuo apsiėmę, bet apsiėmę neapkartę, neužsispyrę. Gal dėl to, kad jie žmones ir gyvenimą geriau pažįsta. Gal dėl to, kad jie iš savęs daugiau reikalauja negu iš kitų. Gal dėl to, kad jie labai gerai žino žmogiškosios prigimties ribotumus. Gal dėl to, kad jie turi retą išminties dovaną. Kaip ten bebūtų, tokių žmonių yra, ir juos susitikę mes noriai atsiveriame, kaip žiedas prieš saulę. Tai mums palaima, paguoda ir padėsinimas. Mūmyse atgyja noras stipriau pasistengti, išverti, tapti geresniais žmonėmis. Ir vien dėl to, kad kitas mus suprato, mūsų pastangas įvertino, mūsų sugebėjimus pripažino, davė mums naują viltį ir naują tikslą gyvenime.

Jei tokį nuostabų supratimą mes randame žmonėse, kurių prigimtis yra pilna silpnųjų ir ribotumų, ką besakyti apie Dievą, kuris davė žmogui išmintį, širdies gerumą! Ką bekalbėti apie tą, kuris visa gali, visa mato, visa žino, kuris skaito mūsų mintis, prieš kurio dieviškas akis atsiveria visos mūsų paslaptys, mūsų praeitis ir ateitis, kurio rankose mūsų likimas. Jei žmogus mus pajėgia suprasti, paguosti, padėsinoti, kaip gerai supranta mus Tas, kuris pranašo lūpomis žmogui pažadėjo: "Jei net motina tave pamirštų, aš tavęs nepamiršiu".

NORS ŠIANDIEN, kai bandoma vis plačiau apvaldyti pasaulį, nagrinėti širdies ir dvasios pasireiškimus gali atrodyti negyvenimiška, tačiau nieko neturėtų būti įdomiau, kaip gilintis į tą žmogaus vidaus pasaulį, kuris, kiekviename žmoguje kitaip reikšdamasis, yra taip neišsemiamai turtingas, kad psichologiniams romanams niekad nepritruks medžiagos. "Niekada dvasios akis nesuras skaidresnės šviesos ir gilesnės tamsos, kaip toji, kuri yra pačiame žmoguje; kur tik ji pažvelgs, nesuras nieko baisesnio, sudėtingesnio, slaptingesnio ir labiau beribio. Didingesnis už jūrą reginys — tai dangus, didingesnis už dangų reginys — tai žmogiškos sielos gelmės" (V. Hugo).

Tarp įvairių skaitlingų jausmų bei išgyvenimų, kurie blykčioja sielos danguje, yra ir ilgesio išgyvenimas, tasai švelniausias, dvasingiausias, bet ir labiausiai kankinąs širdį bei nervus draskąs jausmas. Kai kada jis yra kūrybingas, bet drauge ir žudąs jausmas. Kūrybingas, nes ilgesio išgyvenimas kuria tai, kas, kuriuo nors būdu primindamas tai, ko ilgimasi, lyg ir bando tą tuštumą užpildyti. Tai yra žudąs jausmas, tai kančia, kuri alina sveikatą, nes, anot liaudies posakio, "ilgesys džiovina žmogų".

Kas yra ilgesys, kur jo kilmės šaltiniai?

Daug įvairių nuotaikų ir dvasinių pradų pinasi ir sukelia sudėtingą ilgesio jausmą. Paprasčiausiai galima būtų ilgesį aptarti, sakant, kad jis yra dvasinis rankų tiesimas į tokią gėrybę, kurią branginame ir kurią pilnai ar dali-

nai esame šiuo metu praradę, dėl to kenčiame. Net ir branginamos gėrybės nepraradus, o vien tik dėl įvairių kliūčių negalint ja džiaugtis, ilgesys pradeda žmogų kankinti. Taip, ilgesys — tai tiesimas rankų į tai, ko neturime, o tačiau be galo branginame ir ką, atrodo, galėtume turėti. Tai rankų tiesimas į grožį, kurio čia nėra, bet kurį esame matę. Tai rankų tiesimas į palaimą, kurios bent šešėlį esame išgyvenę ir kuri dabar yra toli. Tai varginąs dvasinė prasme stiepimasis ant pirštų, kad pamatytume siekiamą gėrybę. Tai įsiklausymas į aplinką, kad ją išgirstume. Nektartą didelės, varginančiai išplėstos akys laukiamai žiūri į erdvę ir nieko nemato, nors, jas užmerkus, dvasia pradeda matyti svajojamą gėrybę.

Laiko matu ilgesį matuojant, jis yra laukimas, dažnai nuolatinis laukimas, kurs taip prailgsta, kad nekartą valandos virsta dienomis, dienos savaitėmis ar net mėnesiais. Jau ir lietuviškame žodyje "ilgesys" glūdi mintis, kad to jausmo paliestam žmogui laikas nepaprastai ilgai slenka. Ilgesio krūtinėje nuolat plaka širdis: "Greičiau, greičiau!"

Nuotolio atžvilgiu ilgesys yra tolima, nes ilgėtis reiškia norėti čia pat branginamą gėrybę matyti, girdėti, jausti. Ilgėtis — tai trokšti artumo. Ilgesio iššauktas laukimas yra įtemptų nervų stovis. Žmogus, tartum užhipnotizuotas, tarsi lunatikas, į ką nors įsižiūrėjęs ir nieko kito nematydamas, eina per tam tikrą savo gyvenimo tarpą. Įtemptas laukimas gali virsti beveik haliucinacijos stoviu. Kaip ampu-

tavus kurį nors organą, žmogus dar kurį laiką "jaučia" tą amputuotą organą, nors jo jau nėra, taip sunkų ilgesio laukimą žmogus gali užpildyti šmėklomis...

Tad aišku, kad ilgesys yra kančia. Toji kančia ypač sunkėja, kai prisimename tai, kad, nutolę nuo pasiilgtos

gėrybės, ją pradedame idealizuoti, vis labiau ją savo vaizduotėje gražinti bei kilninti ir dėl to jos neturėjimą vis labiau jausti ir pergyventi. Čia galima prisiminti melancholiškai nuteikiantį senovės graikų posakį, kad "žmogus yra šešėlis, kuris šešėlius sapnuoja". Gal tikrai žmogus, idealizuodamas ir ilgėdamasis, nekartą ilgisi to, ko visiškai nėra, kas tik jo paties vaizduotės sukurtas — šešėlio!

Ilgėdamasi ir negalėdama pamiršti bei nuslopinti augintų vilties žiedų, širdis nekartą virsta tartum spinksinčia lempele, kurios kuras baigiasi. Besiblaškydama krūtinėje, ji norėtų išsi-veržti ir bėgti išsiilgtos gėrybės ieško-

ti. Žmogus pasijunta pasimetęs, apleidęs savo namų ramybę, atsidūręs gatvėje, benamis, klajūnas. O jei dar išiviešpatauja įsitikinimas, kad geležinė uždanga yra nuleista tarp tavęs ir tavo branginamos gėrybės, kad tarp jos ir tavęs yra bedugnė, per kurią nėra tilto, tada ilgesys virsta nusiminimu, ir ilgesio nesutalpindamas bei pats įskildamas širdies indas pradeda savo skausmą lieti per kraštus.

Ilgesys paprastai tiesia rankas į dabartį ar netolimą ateitį, trokšdamas to, kas galėtų būti. Bet ilgesys gali liesti ir praeitį, kai prisimenama tai, kas buvo, o jau dabar nėra, ar kas galėjo būti, ir ko nebuvo. Praeities ilgesys minta prisiminimais, o ateities ilgesys — galimybėmis ir svajonėmis.

Ilgesio atsiradimo proga yra dabarties stovio kančia ir noras ta kančia nusikratyti. O tos kančios pagrindas, kaip jau minėjome, yra tam tikros branginamos gėrybės visiškai ar laikinis netekimas ar nutolimas. O jei kalbėsime apie visų ilgesių kilmės šaltinį, tai reikia pasakyti, kad jis glūdi pačioje žmogaus prigimtyje. Tasai šaltinis — tai nerimas, lydįs visą žmogaus gyvenimą. Tas nerimas, apčiuopiamiau kalbant, yra nepasitenkinimas visomis padėtimis ir nusivylimas visomis gėrybėmis, kai jas išigyjame. Tai yra nuolatinis nepastovumas ir blaškymasis, vis ieškant kažko geresnio. Mūsų prigimtis čia yra panaši į kompasą magnetinę adatėlę, kuri nurimsta, tik pasiekusi vieną kryptį, o kai toš krypties netenka, visada nerimauja. Tai prisimenant, negalima drauge neprisiminti ir to pirmojo Didžiosios Gėrybės netekimo per pirmųjų žmonių nuodėmę. Tos Gėrybės netekę, drauge su ja netekome visų gėrybių, jos visos tapo tam tikru būdu nesuprasmintos ir negalinčios mūsų patenkinti. Štai

dėl ko, nutraukus ryšį su Didžiąja Gėrybe ir patyrus, kad visos kitos gėrybės negali pilnai žmogaus nuraminti, jo prigimtis liko panardinta į nerimą ir ilgesį. Nors per malonę ir užmezgamas ryšys su ta Gėrybe, tačiau to pirmojo nutraukimo tragiškos pasekmės — nerimas ir iš jo trykštąs ilgesys ir toliau tebekankina žmogaus širdį. O jei dar prisiminsime, kad tasai iš naujo užmegztas ryšys daugelyje sielų yra taip silpnas ir taip laikinis, jei dar skaitysimės su tuo, kad didžioji žmonijos dauguma apie tą ryšį visai nieko nežino ir jo neužmezga, tada suprasime, kodėl žmogaus prigimtis nuolat nerimauja, nuolat ieško ir yra visada kankinama ilgesio.

Ilgesio laukai

Kaip žmogus tamsoje ilgisi šviesos, karštyje vėsumo, ligoje sveikatos, kalėjime laisvės, taip įvairios rūšies ilgesio jis yra kankinamas, žiūrint, kurios gėrybės yra nustojęs ar kurios jam trūksta. Štai kodėl tėvai ilgisi savo ilgiau nematytų vaikų, tremtiniai — savo tėvynės, besimylintieji — vienas kito, giliau religingos sielos ilgisi tobulybės ir Dievo, o yra ir tokių sielų, kurios yra kankinamos kažkokio neaiškaus, neapibrėžto ilgesio.

a) *Tėvynės ilgesys* kai kurias sielas gali taip visą gyvenimą kankinti, kad viskas, ką jos svetur mato, jaučia ir išgyvena, atrodo visai neverta dėmesio. Joms atrodo, kad viskas nustojo prasmės, todėl jos jau ne tiek gyvena, kiek egzistuoja, skęsdamos tik praeities prisiminimuose. Tik viena melodija skamba jų dvasioje: "Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus".

Kaip mūsų didieji žmonės tolimesnėje ar artimesnėje praeityje tėvynės ilgėjosi, atvaizduoja jų gyvenimo nuo-

taikos ir faktai. Štai, pavyzdžiui, poetas A. Mickevičius, 26 m. amžiaus ištremtas visam laikui iš tėvynės, 31 metus bastosi po pasaulį ir savo poezijoje gimtąją Lietuvą lygina su sveikata, kurios brangumą įvertina tik tas, kas jos neteko. Šis poetas į visą tremtinių gyvenimą žiūri, kaip į piligrimų eiseną šventojo Tėvynės žemėn. Savo parašytoje "Piligrimų litanijoje", tėvynės ilgesio įkvėptas, jis maldauja: "Duok mūsų kaulams kapą mūsų tėvynėje, Tave meldžiame, Viešpatie!" Tasai tėvynės pasiilgimas ir meilė taip stipriai pasireiškia, kad virsta tuo nuostabių litanijos prašymu: "Duok mums visuotinį karą išlaisvinti tautoms, Tave meldžiame, Viešpatie!"

Labai giminingas šiuo atžvilgiu A. Mickevičiui buvo ir poetas O. Milašius. Savo poezijoje jis dažnai su švelnia meile prisimena savo vaikystę ir tėviškę. Savo gražiausiame kūrinyje "Amoureuse Initiation" (Įvadas į meilę) vieno personažo lūpomis jis šitaip sako: "Savo vienišų maldininko kelionių eigoje į šventąsias atsiminimų ir nostalgijos vietas..." Tad ir jam tremtis — tai maldininkų kelionė. O tos "šventosios vietos" — tai tėviškės pievos, laukai, gimtasis namas... Milašius tėvynės ilgesio skausmą išgyveno kūrybingai ir, anot jį gerai pažinusios poetės Renée de Brimont, "jo geriausi džiaugsmai, skausmai ir jo genijus kilo iš "prarasto rojaus nepagydomos nostalgijos".

Ir dabartinės mūsų tremties kai kurių poetų gražiausieji kūriniai yra tėvynės ilgesio pagimdyti. Jų kūryboje šalia visa to, ką jie svetimame krašte mato, girdi ir pergyvena, lygiagrečiai rikiuojasi atitinkami tėvynės vaizdai ir pergyvenimai, ir tasai sugretinimas virsta poezijos žodžiais išreikšta kančia. Kai kurie mūsų poetai, pvz. Brž-

džionis, Bradūnas ir kt., yra virtę tėvynės ilgesio poetais.

Noriu dar čia iškelti ir tą subtilią mintį, kad vieniši žmonės turėtų tėvynės ilgesį giliau išgyventi negu tie, kurie laimingoje moterystėje gyvos tėvynės dalį turi vienas kitame. Tai prisimenant, bus suprantamesnė ir toji lenkų rašytojo H. Senkevičiaus nuotaila, kai vienas jo kūrinys vaizduojamas asmuo, atsidūręs svetimame krašte, tėvynės ilgesio varginamas, sutikęs vieną tautietę, pasisako: "Norėjau bučiuoti jos rankas už tai, kad ji lenkė". Todėl kas veda svetimtautę ar išteka už svetimtaučio jau tuo pat įstoja į kelią, kurs toliau nuo tėvynės. Tokie asmenys jau savo šeimoje pasistato geležinę uždangą tarp savęs ir tėvynės, ir nėra abejonės, kad anksčiau ar vėliau jis arba ji turės savo žygį apmokėti pasunkinta ir beviltiškesne tėvynės ilgesio kančia. Antra vertus, negalima užmerkti akių ir tai liūdnai galimybei, kad nelaiminga moterystė lietuvių tarpe vienam ir kitam tėvynę aptemdo ir nuo jos dvasiniai tolia.

b) *Meilės ilgesys* būna, kai du besimylintieji trokšta vienas kitą pamatyti ir būti arti vienas kito, o taip pat kai būna tik vienpusė meilė, kai kliūtytys ir sunkenybės neleidžia matytis. Bet meilėje ilgimasi ne tik susitikti ir matytis, subtilus ilgesys trokšta vis gilesnės ir pilnesnės meilės — meilės idealo. Meilė minta pasimatymais, susitikimais, o kai to nėra, tada meilė ilgisi, tai yra badauja.

Iš visų ilgesio rūšių meilės ilgesys labiausiai kankina, stabdo darbingumą, klaikumu pripildo dvasią ir jautriems žmonėms virsta didžiausia kančia. Net ir laimingiausia meilė yra to tamsaus ilgesio šešėlio lydimas. Net ir kasdien susitinkant, yra užtenkamai laiko pasireikšti ilgesiui, nes ilgesys

prasideda, pasimatymui pasibaigus. Ir jei kas mano, kad įtemptas darbas gali padėti pilnai užsimiršti, tas gilios meilės ilgesio visiškai nėra patyręs arba yra tokios seklios prigimties, kuri viską tik paviršutiniškai pergyvena.

Visa tai, kas šio straipsnio pradžioje buvo sakoma apie ilgesį, tinka supracasti meilės ilgesiui. Reikia pastebėti, kad didžiausia kančia yra tas ilgesys, kuris yra meilės abejojimų ar netikrumo paliestas, nes "meilėje abejoti ar tai nereiškia pradėti mirti? (H. Balzac). Anot rašytojo S. Žeromskio, tokie besiilgstantieji arba vienas jų gali šitaip jausti: "Tu esi Toluma, nepagauinama Toluma, kuri tiesia rankas į mano Ilgesį. Einame vienas prie kito — tai Toluma ir Ilgesys. Bet kada susitiks mūsų rankos ir kada įvyks stebuklas ir širdis įtikės, kad Toluma — tai ne legenda?" Tada mylįs jaučia, tartum sielą iš kūno negailestingai raunamą, ir ilgesys virsta nuolatiniu liūdesiu. Bet ir toksai stovis nekartą yra vylinimasis prieš viltį, kai visas gyvenimas tampa išiklausiusiu budėjimu ir laukimu. O jei meilė buvo didelė, tai ir pražuvus mylimam asmeniui iš akių, ji vis tiek ilgisi, nes nebuvimas sumažina vidutinę aistrą ir padidina didžiąją, panašiai kaip vėjas, kurs užpučia žvakę, bet išplečia gaisrą.

Didžiulį ilgesį, beviltišką, atsiskyrimo persunktą kančios didumą geriausiai mūsų literatūroje vaizduoja A. Vienažindžio meilės dainos. Gal net pasaulinėje literatūroje sunku surasti kitą didesnę kančios įtampą už vaizduojamą jo dainose. Ar imsime "Sudiev, kvietkeli tu brangiausias", kur dusliai vaitoja desperatiškas atsiskyrimo skausmas, ar "Kur prapuolė tas kelelis", su jo gaivalingu ilgesiu, ar "Jau žvaigždė vilties žibėt nustojo", kur nusiminimas virsta šurpiu pasida-

vimu, kai žmogaus širdis akmeniu tap-
pa, ar jo "Dainos mano", su skrendan-
čiais paguodos žodžiais mylimajai
— visur randame švelniausio ir drau-
ge galingiausio ilgesio jausmus.

c) *Neapibrėžtas ilgesys* — tai tam
tikra prasme abstraktus ilgesys. To il-
gesio persunktos sielos yra subtiliausios,
nes jų ilgesyje yra visi kilnūs il-
gesiai. Anot lenkų poeto Tetmajer, tai
yra "melsvos, tylios, susimąščiusios
sielos". Neapibrėžtame ilgesyje siela
visada ilgisi kažko geresnio, kilnesnio,
gražesnio ir į biauromą reaguoja gro-
žio ilgesiu, į neteisybę — teisingumo
pasiilgimu, į kiekvieną neigiamybę —
teigiamybės troškimu. Tai tikrai spar-
nuotos sielos, kurios retai kada su-
glaudžia sparnus ir nurimsta, nes yra
tiek priežasčių nerimauti ir kentėti!

Tokiam ilgesiui užtenka bet kurios
aplinkybės. Ji gali sukelti vakaro var-
pų skambėjimas, tolimos muzikos gar-
sai, javų šlamėjimas laukuose, krentą
medžių lapai, rudens gėlės, melanco-
liškos astros, langines daužas vėjas, į
langą barškiną lietaus lašai. Neapi-
brėžto ilgesio išraiška — tai Putino
"Vai eičiau, aš eičiau", kur nerimau-
janti, kažko besiilginti širdis veržiasi
"į naktį žvaigždėtą... į kryžkelius lau-
kiamos laimės ieškotų".

Gilioji ilgesio prasmė

Ilgesys — tai rodyklė, rodanti ke-
lio kryptį ir sakanti, kad turi būti ilge-
sio tikslas. Kaip visi upeliai ir upės
galų gale suka į jūrą, taip turi būti ir
visų mūsų suidealizuotų ilgesių bei
svajonių jūra, kurioje turės nurimti
kiekvienas ilgesys.

Gal būt, pirmoji ilgesio prasmė yra
palaikyti savo gyvenimą, nežiūrint
kančių, nusivylimų ir smūgių. O. Mi-
lašius yra rašęs, kad "baisus dalykas,
kai svajonė virsta tikrove", nes tada

ji tartum spalvotas muilo burbulas
plyšta, ir nieko nelieka, tik nusivyli-
mas. Laimingas, kas nuo tokios jį žu-
dančios katastrofos gali nukreipti sa-
vo dvasios akis nauju ilgesiu ir tuo
būdu toliau tikėtis, viltis ir gyventi.

Ilgesys yra prasmingas ir tuo, kad
įrodo žmogaus prigimtį dvasingu-
mą. Dažnai ilgesiai yra žmogaus nepa-
sitentkinimas esama padėtimi ir įrody-
mas, kad ne žemei jis skirtas. Savo il-
gesiais mes ieškome amžinybės laiki-
nume. Ilgėdamasi dvasia sparnus ug-
do. Kuo žmogus giliau mąsto ir jaučia,
tuo jo ilgesiai gilesni, švelnesni, tuo
jo dvasinė prigimtis turtingesnė. Kas
dar nėra ilgesio patyręs, to širdis dar
nėra pabudusi. Tiesa, šitokią dvasios
turtingumą tenka apmokėti. Jei šv.
Raštas tvirtina, kad pažinimo daugi-
nimą reikia apmokėti kančia, tai ir gi-
lų jausmą lydi neišvengiama kančia.

Daugelis mąstytojų sako, kad gi-
liausias ilgesio tikslas ir įprasminimas
yra Dievas. Dažnai atrodo, kad Die-
viškasis Auklėtojas mums leidžia kurį
laiką skęsti apsigavimuose ir iliuzijo-
se, kad, jas gyvenimui sugriovus, pa-
siilgtume Realybės. Tad gal kiekvie-
nas ilgesys tikrumoje yra Dievo ilge-
sys? Gal visi ilgesių keliai, kad ir vin-
giuoti, kad ir klystkeliai, yra keliai į
Dievą? Gal kartais toliausiai nuo Die-
vo yra tas, kuris nieko nesiilgi? Gal
visi ilgesiai yra tik aukštesniais ar že-
mesniais tonais kartojimas tos pačios
augustiniškos melodijos: "Sutvėrei
mus Dieve sau, ir nerami mūsų širdis,
kol neatsilsės Tavyje".

Mūsų giliųjų ilgesių kančią matuo-
dama, viename savo eilėraštyje Raissa
Maritain sako: "Mes mirštame iš ba-
do, ilgėdamiesi realybės". Ar Dievas
kaip tik nėra toji realybė — tikrovė,
o visa kita tik apsigavimas? Jei Mila-
šius savo ypatingai jautriu gyvenimo

B. KRIŠTANAVIČIUS, S. J.

KUNIGAS KARO

SŪKURY (VI)

(Antras medžioklės aktas)

Lygiai 5 valandą, kaip buvome sutarę, nuėjau pas kapitoną Wehrlein. Jo neradau aname name, kuriame valgė priešpiečius. Mane priėmė šviesiaplaukis kareivis. Porą kartų jį mačiau su kapitonu ir spėjau, kad jis buvo jo

stebėjimu ir patyrimu priėjo išvados, kad "kas tikrai myli, myli Dievą", tad ar ta pačia gyvenimo logika vadovaudamiesi, neturime teisės sakyti, kad kas tikrai ir giliai ilgisi, tas ilgisi Dievo?

* * *

Ilgesiais mes veržiamės iš savo dvaisios namų, tai yra iš to nusistovėjimo ir nurimimo, iš patogaus pasitenkinimo tik tuo, kas iš namų lango matosi. Savo ilgesiais mes tuos namus paliekame, išeiname į nežinią, nežinodami, kas mūsų laukia. Ar tad tokiame stoviui išreikšti netinka pasakymas, kad "ilgesys klajoja gatvėmis"?

bendradarbis. Todėl jį paklausiau, kur yra kapitonas.

Kareivis atsakė, kad kapitonas ieško darbininkų. Bet aš geriau pasiūlyčiau jam nesirodydamas, nes jis galvojęs mane suimti. "Klebone", pridėjo susijaudinęs kareivis, "jūs nepažįstate tų medžioklės šunų. Matau, kad nepažįstate ir nacių partijos. Ji tęsia beprasmį karą ir nesigaili žmonių gyvybių. Aš jus išpėju, kad jiems nesirodytumėte".

Kareivis kalbėjo piktu ir įtužusiu tonu, ir aš mačiau, kad neveidmainiauja. Padėkojęs už išpėjimą, prisipažinau, kad nacių partiją pažįstu tik iš Hitlerio ir Rosenbergo raštų, iš partijos priešų atsiliepimų ir šiek tiek iš Innsbrucko laikų. Kai ką teko nugirsti ir Romoje. Bet jei jie, vokiečiai, tą partiją pažinojo geriau, kodėl ja pasitikėjo? Kodėl už ją balsavo? To aš negalįs suprasti.

Kareivis atsakė, kad, kaip pats nenori meluoti ir žmonių apgaudinėti, taip ir tiki, kad ir kitas to nenori daryti. Kai vokiečiai pastebėjo nacių suktybes (Schwindel), tuokart jau buvo per vėlu. Dabar krauju, prakaitu ir ašaromis tenka atgailauti už savo ir kitų klaidas. Gal iš tos katastrofos žmonės šį tą pasimokys.

Mačiau, kad prieš save turiu rimtą ir nuoširdų žmogų, su kuriuo galima atvirai pasikalbėti. Jis pergyveno moralinę ir medžiaginę savo tautos katastrofą ir nieko nenorėjo slėpti, kas dedasi jo širdyje. Tas asmuo buvo įdomus, ir aš pasukau kalbą apie jo gimtinę ir pašaukimą. Pasirodė esąs bavaras studentas, katalikas, gyvenęs Amerikoje 10 metų ir prieš karą sugrįžęs į Vokietiją. Atsisveikinant, jis mane dar kartą išpėjo nesirodyti kapitonui. Sakėsi nesuprantąs, kodėl jis manęs iki šiol nelietęs. Kapitonas esąs

aklas partijos instrumentas. Labai vertinga buvo paskutinė kareivio pasta-ba, būtent, kad žmonių medžioklė gali užsitęsti dar porą dienų. Bet tuo jis nesąs tikras.

Padėkojau kareiviui už visas in-formacijas ir leidaus pas Marizą, nes ji arba stovyklos komendantas galėjo žinoti, kaip ilgai tęsis žmonių medžio-jimas. Juk Mariza man anksčiau sakė, kad teks pergyventi "nemalonią sa-vaite". Gal ji turėjo geresnių informa-cijų už kareivį.

Mariza prisipažino, kad kapitonas Wehrlein skambinęs į Romą ir pra-šęs atsiųsti 1 ar 2 sunkvežimius. Ka-dangi jis beveik visus namus jau pe-rėjęs ir radęs apie 50—60 darbininkų, ji spėjanti, kad Wehrlein noris juos iš-sivežti dar šį vakarą. Bet kada jis tik-rai išvažiuosiąs, to ji nežinanti.

Išėjęs iš komendantūros, norėjau grįžti į ligoninę, bet priešingoje pusėje pastebėjau keistą žmonių sujudimą. Jis man atrodė įtartinas. Žmonės žiūrėjo į didelį namą, kuriame gyveno Cisterna di Littoria pabėgėliai. Buvau jų kapelionas ir, nepaisant kareivio įspėjimo, apsisprendžiau pasižiūrėti, kas ten dedasi.

Artindamasis prie namo, pama-čiau nemažą žmonių būrį, stovintį ratu. Būrį pajvairino vokiečių kareivių ir italų policininkų uniformos. Parkritu-sios ant žemės, rato viduryje raitėsi dvi suimtos mergaitės. Matyt, kad jos gulėjo ant žemės jau ilgesnį laiką, nes jų rūbai, plaukai ir veidas nesiskyrė nuo dulkių. Jų balsas buvo užkimęs, ir negalėjau atskirti, ar jos verkė, ar verkšleno, ar dejavo, ar unkštė. Viena mergaitė vartėsi ant šonų ir atrodė šiek tiek ramesnė. Antrarovė nuo gal-vos plaukus, tampė drabužį ant krūti-nės, lyg jai truktų oro, ir kumščiu dau-žė žemę. Tris ar keturis kartus ji pasė-

mė dulkių saują ir bėrė į orą. Jos skausmas atrodė begalinis. Pabėgėliai ir policininkai žiūrėjo į jas, kaip aps-tulbę. Keletas moterų, atsiklaupusių ant žemės, verkė kartu su mergaitėmis. Spėju, kad jos buvo motinos ar gim-i-nės. Į nelaimingąsias žiūrėjo ir kiti pa-bėgėliai pro atvirus namo langus. Vienas kareivis bandė pakelti gyves-nę mergaitę nuo žemės, bet vėl palei-do ją iš rankų. Ji sudribo, lyg būtų be nugarkaulio. Pasižiūrėjęs į mamę, ka-reivis sakė, kad mergaitė vaidinanti. Tuokart kažkoks jausmas, panašus į šiurpulį, perėjo per mano kūną ir pa-keltu balsu taip atšoviau kareiviui: "Ne, mergaitė nieko nevaicina. Nieko nevaidintų ir jūsų sesuo, jei būtų jos vietoje". Tuo pačiu, gal dar tvirtesniu balsu, kreipiaus į kitus kareivius, esančius netoli jo: "Draugai, šitoji sce-na yra neverta žmogaus (Menschen unwürdig). Žiūrėkite gerai į ją, nes kaip šiandien raitosi ir verkia tos mer-gaitės, taip gal raitysis ir verks mūsų motinos ir seserys".

Tą valandą nežinojau, kad mano žodžiai išsipildys vokiečiams Rytprū-siuose kitais metais, o mano giminėms 1948 metais.

Nusisukęs nuo vokiečių, tvirtu žingsniu žengiau iš rato ir pasukau į ligoninę. Už kokių 15—20 žingsnių pastebėjau stovintį kapitoną Wehrlein su savo padėjėju. Pro juos praėjau, lyg būčiau jų nematęs.

Ligoninėje nieko nesakiau, ką bu-vau girdėjęs iš šviesiaplaukio karei-vio. Nieko neminėjau ir apie sceną, pergyventą prie Cisterna di Littoria pabėgėlių namo. Parkritęs ant lovos, vis mąsčiau ir mąsčiau apie tą iki šiol nematytą skausmo sceną, kuri taip gyvai stovėjo mano akyse. Po kelių minučių ji man atrodė lyg būtų kitur kur regėta. Bet kur? Gal kur nors

skaityta? Bet kurioje knygoje? Keisčiausias dalykas man atrodė dulkės, pabertos į orą. Taip, apie tą sceną esu kur nors skaitęs.

Po kelių ar keliolikos minučių atsiminiau, kad panašią sceną aprašo Šv. Raštas. Dvidešimt pirmas Apaštalų Darbų skyrius vaizduoja, kaip žydai mušė šv. Povilą, sugavę Jeruzalės šventovėje. Kareiviai jį išvadavo ir nuvedė į pilį. Atsidūręs ant pilies laiptų ir gavęs kareivių sutikimą, šv. Povilas prabilo į savo įtužusius tautiečius, pasakodamas savo atsivertimo istoriją. Žydai jo klausė tol, kol jis paminėjo, kad Kristus jam liepęs palikti žydus ir skelbti evangeliją pagonims. Tuokart žydai pakėlė savo balsą, sakydami: "Šalin tą žmogų nuo žemės, nes jam nevalia gyventi!" Jiems šaukiant, blaškant savo rūbus ir *métant į orą dulkes*, pulkininkas įsakė įvesti jį į kareivių stovyklą" (Apaštalų Darbai, 22, 22-24).

Gulėdamas prisiminiau ne tik tą sceną, bet ir savo abejonę, ar toks jausmų pareiškimas yra žmogui įmanomas. Sunku buvo tikėti, kad žydai iš skausmo plėšydavo rūbus, dar sunkiau tilpo į galvą, kad sveiko proto žmogus bertų dulkes į orą. Šią valandą dingo mano abejonė, nes ką tik buvau matęs tai, ką kitas žmogus aprašė prieš 2000 metų.

Atsisėdęs ant lovos ir suėmęs rankomis galvą, pradėjau galvoti, kuo galėčiau padėti suimtomis mergaitėms. Galvojau žingsnis po žingsnio ir mačiau, kad visos galimybės išsemtos: negalėjau padėti nei pats, nei gydytojai, nei stovyklos komendantas. Mergaitės bus išvežtos į Romą.

Prisiminiau Romą ir pašokau iš lovos. Romoj yra T. Faller, žmogus turįs galvą ir širdį. Reikia tuč tuojau su juo susisiekti.

Susisiekti neturėjo būti sunku, nes italų policija turėjo motociklą. Šiandien su policija užsimezgė nauji ryšiai. Jai galėjau patikėti ir savo planą.

Planą pateikiau tam pačiam viršilai, kuris šį rytą išdrožė kalbą apie tėviškumą. Prašiau tuč tuojau siųsti į Romą apsukrų agentą, kad šį vakarą pasiektų T. Faller. Agentas žodžiu turėtų pranešti, kad atrinkta darbams 50–60 mergaičių ir keli vyrai. Suimtieji greičiausiai šį vakarą atsidurs Romoj. Gal T. Faller galėtų juos išvaduoti.

Vos padaviau agentui T. Faller adresą, jis dingo iš stovyklos. Temstant pasiėmiau 5 kepalukus duonos, kondensuoto pieno dėžutę ir nuėjau į kviečius ta kryptimi, kur spruko 5 mokytojos. Netrukus jas radau pasidalinusias į dvi grupes, kaip buvau pamokęs. Jos buvo neblogoje nuotaikoje. Paprašiau, kad kviečiuose dar palauktų, kol ateisiu kitą kartą.

Sutemus nuėjau į stovyklą. Iš tolo aplenkiau kapitono Wehrlein namą ir pasukau į aną didelį sandėlį, kuriame prieš mėnesį tą pačią dieną mirė vyras ir žmona. Sandėlyje kai kurie pabėgėliai ruošėsi gulti. Maži 2–3 metų vaikai rėpliojo aplink motinas. Kūdikiai miegojo saldžiu miegu. Jie man įkvėpė naują mintį.

Jei kapitonas Wehrlein pratęstų medžioklę dar vieną dieną, visos darbingos mergaitės, pasiskolinusios iš kaimynų kūdikį ar vaiką, galėtų suvaidinti motinas. Kam ateis į galvą, kad čia vaidinimas? Suradęs tad čia pat pirmąją mokytoją, jai išdėsčiau savo mintį.

Negaliu aprašyti, kas dėjosi jos veide, kai ji klausė mano žodžių. Bet ji pilnai suprato jų prasmę. Paklausta, ar žino, kaip motinos peni kūdikius, ji pritariančiai pamojo galva. Dabar pa-

prašiau, kad apeitų visą sandėlį ir papasakotų draugėms apie mano sugestiją. Paprašiau taip pat, kad ji ir jos draugės užeitų ir į kitus namus. Kaimynės tegul perduoda sugestiją kitoms kaimynėms.

Išėjęs iš sandėlio, pasukau tuo pačiu keliu atgal ir pradėjau juoktis iš savo plano. Ši rytą viršila man pasakė kalbą apie tėviškumą, o vakare gimė motiniškumo planas. Tikrai, "robba da matti", arba, kaip mano apylinkės žmonės sakydavo, tikros "bepročių vestuvės".

Prie vartų atpažinau komendanto balsą. Jis kalbėjo su Mariza ir tartum kažko laukė. Netoli jų stovėjo dvi kariivių grupės. Sužinojęs iš Marizos, kad Wehrlein tvarkosi aname name, kur valgė priešpiečius, atsisveikinau ir nuėjau pas kariivius. Su jais taip pat sumečiau keletą žodžių. Sužinojau, kad jie laukia sunkvežimių. Šią naktį jie turi grįžti į Romą. Antrą kariivių grupę sudarė 3 ar 4 rusai, įjungti į vokiečių kariuomenę. Pusiau rusiškai, pusiau lenkiškai pasikalbėjau ir su jais.

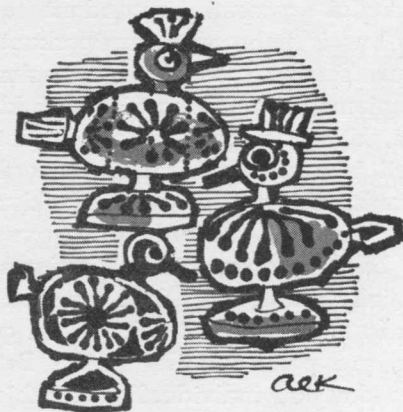
Į ligoninę parsinešiau gerų naujienų. Geriausiai seselėms patiko improvizuotos "motinos", kurios tuo tarpu adoptavo kūdikius.

Kalbant brevijorių, atbildėjo vokiečių sunkvežimiai. Kai baigiau maldas, baigėsi ir antras žmonių medžioklės aktas. Apie 11 valandą vokiečiai su savo grobiu apleido stovyklą.

Dabar pasukau į kviečių lauką ir už kelių minučių grįžau su 5 mokytojomis į stovyklą. Kadangi jos būtinai norėjo pasižiūrėti, kaip atrodo jaunos "motinos", juokdamiesi nuėjom į sandėlį. "Motinos" buvo laimingos! Jos rodė mums kūdikius ir mažus "baibokus", pasiskolintus iš kaimynių. Joms, deja, turėjau pranešti, kad "motinys-

tės" laikas jau pasibaigė, nes vokiečiai išvažiavo iš stovyklos. Tą žinią jos turėjo išnešioti po visą stovyklą, kad žmonės galėtų ramiai miegoti. Bent tie, kurie nenukentėjo nuo medžioklės.

Kitą dieną sužinojau, kad vokiečiai paleido abi mergaites, kurios raitėsi ant žemės. Kapitonas Wehrlein ir jo padėjėjas pasiliko man mįsle. Mano džiaugsmas padidėjo, kai tą pačią dieną grįžo 2 mokytojos, išvežtos per apsirikimą stovyklos štabo. Po kelių dienų grįžo 2 į Vokietiją vežamos mergaitės. Puolant sąjungininkų aviacijai, jų sunkvežimis pasuko iš kelio ir išvirto griovyje. Pasinaudodamos maišatimi, mergaitės spruko į jonus ar į krūmus ir galėjo pasislėpti. Pasakodamos savo nuotykius ir elgetaudamos, jos grįžo į stovyklą.

T. Faller pastangos, deja, buvo nesėkmingos. Jis kalbėjo ir su maj. Steinhauz, ir su aukštesniais karininkais, bet iš jų nieko nepešė. Suradęs mergaites ir kelis vyrus prie centralinės geležinkelio stoties, jis galėjo įteikti suimtiesiems tik popiežiaus dovanas.

Praejus 2 ar 3 metams, Formijos mieste sutikau dar vieną išvežtą mergaitę. Ji grįžo iš Vokietijos su kūdikiu.

EVEIK kas savaitė į Kaliforniją iš kitur atsikelia gyventi bent viena lietuviška šeima, todėl ši graži lietuvių bendruomenė vis auga ir auga. Galima spėti, kad netolimoje ateityje su ja teistengs lietuvių skaičiumi konkuruoti tik didžioji Čikaga. Tačiau ir čikagiečiai, čia užsukę pasižvalgyti, vis rimčiau pradeda svarstyti, ar nevertėtų palikti tą garsiąją lietuvių "sostinę" ir apsigyventi nesulyginamai geresnio klimato krašte — Kalifornijoje.

Tai tikrai ateities kraštas, turįs daug galimybių nesunkiai įsikurti ir patogiai gyventi, surandant gerus darbus ir nebrangiai nusiperkant namus. Žinoma, pasitaiko ir pesimistų: vieniems čia per daug vienodas klimatas, kiti pasiilgsta sniego ir lietaus, tretį įsivaizduoja, kad jiems gali išgraužti akis tas pernelyg išreklamuotasis "smogas", kurio daugelis gyventojų beveik nepastebi. Kai kuriems nepatinka Kalifornija, kad ten yra per mažą lietuvių, o ir tie, kurie ten gyvena, yra per daug išsisklaidę. Bet tai yra daugiau individualios ir subjektyvios priežastys.

Los Angeles lietuvių kolonija nėra jau taip mažą, nes jau spėjo susiskirstyti į grupes ir "įprasminti" savo egzistenciją bei rodyti "visuomeninę veiklą", kovodami vieni prieš kitus. Žinoma, panašių pasireiškimų pasitaiko ir kitur, gal kai kas pasakys, kad Kalifornijoje jų yra net mažiau, bet kadangi čia yra toks malonus ir švelnus klimatas, toks švarus oras ir

graži gamta, tai kiekvienas neigiamas reiškinys nuskamba daug šiurkštesniu disonansu negu kur nors kitur.

Vis dėlto partinis susiskaldymas čia per daug pabrėžiamas. Net prieš praėjusius Amerikos prezidento rinkimus Kalifornijos lietuviai buvo gana ryškiai susiskirstę į dvi grupes: respublikonus ir demokratų. Kai tie rinkimai jau seniai pasibaigė, dabar stengiamasi atgaivinti ir išryškinti Lietuvoje buvusias partijas ir šnairuoti vieni į kitus. Kai kas nors jiems pakalba apie vienybę ir apie reikalą sukurti tik vieną "lietuvių partiją", tai bent 90% visų šios kolonijos gyventojų tam entuziastingai pritaria. Yra tik vienas kitas karštuolis, į kurio kūną ir kraują yra taip įsisunkusi partinė veikla ir partinė, norinti kitus suniekinti ir sužlugdyti, kova, kad, jų veiklą stebėdamas, prisimeni dar nepriklausomoje Lietuvoje rašiusio humoristo žodžius:

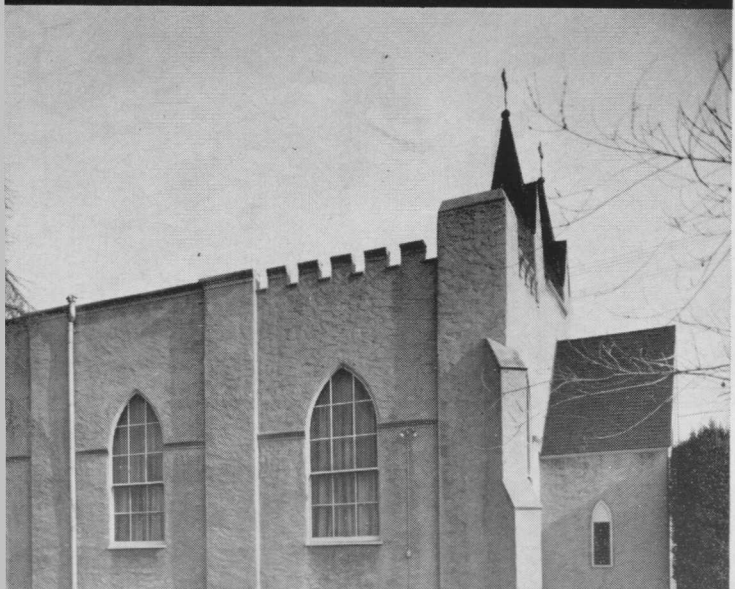
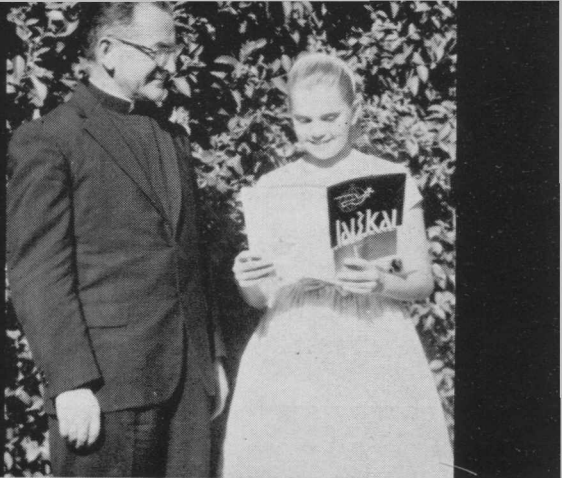
"Mūsų proseniai karingi,
Prūsai, kuršiai ir jotvingiai,
Suteikė mums tokį kraują,
Kurs vis priešų reikalauja".

Kad vienas kitas toks asmuo visur pasitaiko, tai yra neišvengiama blogybė, bet keista, kad jie paskui save ir kitus patraukia.

Kiekvienas turėtų labai gerai išidėmėti, kad lietuvis, kovodamas prieš kitą lietuvį, kovoja pats prieš save. Kiekvienas visuomenės veikėjas turėtų žinoti, kad kova prieš kurią nors kitą lietuvių grupę, yra piovimas šakos, ant kurios pats sėdi. Kiekvienas protingas žmogus turi mokėti kartais nusileisti. Gyvenime nuolat reikia

JŪRATĖ ONUTĖ NAUSĖDAITĖ (ANN JILLIANN), JAUNOJI FILMŲ ŽVAIGŽDĖ, SAVO
VAIDYBA, DAINA IR ŠOKIU JAU YRA PASIEKUSI GRAŽIŲ LAIMĖJIMŲ HOLLYWOODE. GALIMA TIKĖTIS,
KAD JI SAVO NEPAPRASTAIS GABUMAIS, VERŽLUMU IR DOMĖJIMUSI KIEKVIENA MENO SRITI-
MI AUKŠTAI IŠKILS FILMŲ PASAULYJE. JŪRATĖ YRA LABAI MALONAUS CHARAKTERIO MERGAITĖ,
PASIŽYMINTI LINKSMUMU, NUOŠIRDUMU IR PAPRASTUMU. BE ABEJO, JI, BŪDAMA TREM-
TINIŲ TĖVŲ DUKTĖ, PUIKIAI KALBA, RAŠO IR SKAITO LIETUVIŠKAI. NESKAITANT ĮVAIRIŲ PASIRO-
DYMŲ TELEVIZIJOJE, JI PUIKIAI ATLIKO GANA SVARBIUS VAIDMENIS FILMUOSE "BABES IN
TOYLAND" IR "GYPSY".

Viršuje:

1. Jūratė Nausėdaitė "Gypsy" film.
2. Jūratė — uoli "Laiškų Lietuviai" skaitytoja;
3. Rūta Kilmonytė su savo tėveliu "L. L." redaktorium;
4. Kun. J. Kučingis ir jo parapijie — ponis Kilmonienė su savo drauge Rūta.

Kairėje:

1. Los Angeles lietuvių parapijos bažnyčia;
2. Parapijos salė.

Dešinėje:

1. Parapijos mokykla;
2. Seserų namai.

Paskutiniame puslapyje:

Jūratės Nausėdaitės šokis "Gypsy" filme.

kompromisų ir tolerancijos. Kai kas gal pasakys, kad kovoje už idealus ir už tiesą negali būti jokių nuolaidų ar kompromisų. Tačiau dažnai tik sau įsikalbama, kad kovojama už idealus ir už tiesą, o iš tikrųjų ieškoma tik savo garbės, tuščiai užsispiriant ir paskęstant asmeniškumuose. Kartais žmogus tikrąjį savo didumą ir kilnumą parodo, ne kovodamas ir prieštaraudamas, bet užmiršdamas kito skriaudas ir nusileisdamas. Didžiausias laimėjimas yra ne kitą sutriuškinti ir suniekti, bet padaryti savo draugu ir savo idėjos rėmėju.

Šios kelios pastabos buvo padarytos, tik norint prisiminti seną patarlę, kad nėra namų be dūmų. Vis dėlto protingi ir subrendę žmonės turėtų suprasti, kad tie naminiai dūmai kartais labiau graužia akis negu tas visų nemėgstamas "smogas". Jei šioje srityje būtų padaryta pažanga, tai Los Angeles lietuvių kolonija būtų neabejotinai pavyzdžiu visiems kitiems.

Kalifornija yra garsi savo Hollywoodu, kuris yra Meka daugeliui jaunuolių, norinčių iškilti ir pasižymėti vaidybiniame mene. Daugelis šiuo tikslu čia atkeliauja, bet retai kam nusišypso laimė. Bet kai kam toji laimė ateina, ir neiškomama. Štai ir mes, lietuviai, čia turime dvi gana ryškiai šviečiančias žvaigždes: Rūtą Kilmonytę ir Jūratę Nausėdaitę. Neminime tų, kurie lietuviais yra gimę, bet jau lietuviais nenori būti, užmiršę savo kalbą ir kilmę. To negalima pasakyti apie šias dvi minėtas mergaites, gražiai kalbančias lietuviškai ir niekur nesibijančias pasisakyti, kas jos esą.

Apie Rūtą jau kitomis progomis esame daugiau rašę. Ji jau dažnai yra matyta televizijoje ir filmų ekrane. Plačios pažintys Hollywoodo filmų pasaulyje ir apsikrovimas darbais jos

nesukliudo nuolat bendrauti su lietuviais. Ir paskutinėje parapijos surengtoje Lietuvių Dienoje ji labai jautriai scenoje padeklamavo Tysliavos patriotinį eilėraštį. Dažnai ji pasirodo lietuvių parengimuose, visuomet maloni, visiems besišypsanti, niekad nevysstanti, kaip tikra lietuviško darželio rūta.

Kita smarkiai kylanti filmų žvaigždė yra Jūratė Onutė Nausėdaitė (Ann Jillian). Ateinančių metų sausio mėn. 29 d. ji švęs dar tik tryliktoją savo gimtadienį, bet jau spėjo tiek pasižymėti, kad dėl jos dabar varžosi kelios filmų studijos. Tačiau Jūratė nelabai mušasi į naujus filmus, nes nori pirma gerai pasiruošti, kad vėliau galėtų būti tikrai gera artistė. Parėjus iš mokyklos, ji beveik kiekvieną popietį eina į specialias muzikos, dainavimo, baleto ir prancūzų kalbos pamokas. Ji nori viską žinoti, viską mokėti, pasižymėti visose srityse. Labai mėgsta ir sportą — neblogai žaidžia ping-pongą, mokosi lauko teniso, o vandenyje plaukioja, kaip žuvis. Kai suranda laiko, eina pažiūrėti ir filmų. Kaubojiški filmai jai visai nepatinka, labiausiai mėgstanti dramas ir muzikinius filmus.

Jūratė savo karjerą pradėjo, būdama 7 metų amžiaus, kai mokytoja, pastebėjus jos gabumus ir gražų balsiuką, pasiūlė ją Art Linkleter televizijos programai. Pirmoje programoje Linkleter ją paklausė, kurios esanti tautybės. Ji tuoj drąsiai atsakė:

— Lietuvaitė!

Paskui klausė, kaip angliškai žodžiai vadinami lietuviškai. Ji tuoj puikiai atsakydavo. Pagaliau Linkleter paklausė, ką, jos nuomone, veikia artistai, kai nevaidina. Ir ji vaikišku nūvymu, bet drauge ir suaugusiu gudrumu jam atsakė:

— Išsisi, žiūri televizijos ir skaičiuoja pinigus!

Kai mus labai nustebino ši jos pirmoji į plokštelę įkalbėta televizijos programa ir ypač paskutinis atsakymas, paklausiau, ar norėtų ir ji skaičiuoti pinigus ir tapti milijoniere. Ir čia jos atsakymas buvo gudrus:

— Taip, norėčiau. Kas gi nenorėtų milijono? Tačiau jeigu man reikėtų pasirinkti milijoną dolerių arba sveikatą, tai be jokio abejojimo rinkčiausi sveikatą, nes ji yra daug brangesnė už milijonus.

— O kaip tu sunaudotum tą milijoną? — paklausiau.

— Dalį pinigų duočiau tėveliams, paskui stengčiausi paremti įvairius labdaros darbus.

Po to ji šiek tiek pagalvojo ir, prisiminusi savo broliuką, studijuojantį mediciną, tęsė toliau:

— Broliukui tai pinigų nė nesiūlyčiau, nes nejaugi jis, būdamas vyras, sutiktų imti pinigus iš mergaitės... Oi ne! Jam ambicija to neleistų!

Pagaliau, norėdamas dar labiau išmėginti jos gudrumą ir gerą širdį, paklausiau:

— O kaip tu pasielgtum tuo atveju, jeigu kuri tavo labai gera draugė, turtingai gyvenanti, bet turinti daug mažiau pinigų už tave, paprašytų, kad tu savo milijoną su ja pasidalintum?

— O, čia tai reikia trupučiuką pagalvoti! — susimąsčiusi atsakė Jūratė, bet tuoj surado atsakymą:

— Ne, aš jai neduočiau, nes ji vis tiek turtingai gyvena, jai nieko netrūksta. Verčiau aš duočiau tiems, kurie nieko neturi.

Paskui kalba nukrypo į kitus dalykus. Sėdint prie valgiais apkrauto stalo, paklausiau, ar ji mėgstanti saldumynus. Ji šelmiškai pažvelgė į mamą ir pasakė:

— Aš jų turiu nemėgti.

Mat, mama yra Jūratės "menadžeris", kuris rūpinasi ne tik jos išsimokslinimu, bet ir jos figūra, nes gerai žino, kad artistės gyvenimas nėra jau toks lengvas: norint ko nors pasiekti, reikia daug ruoštis, daug dirbti, daug ko atsisakyti.

Paprašyta papasakoti savo atostogų išpūdžius, Jūratė prisiminė, kad tėvelis ją kvietė žvejoti, tačiau ji atsisakiusi, nenorėdama kankinti žuvelių. Kiti jai mėginę aiškinti, kad žuvelės nejaučiančios skausmo, bet ji vis dėlto tuo abejojusi. Ir ką ji tada sugalvoja? Gi parašo laišką didžiausiam, jos nuomone, šios srities autoritetui — Harvardo universiteto biologijos katedros vedėjui! Išdėsčiusi savo nuomonę, ji baigia laišką vaikišku, bet pilnu sąmojaus sakiniu:

— Nors jūs, biologijos profesoriai, nesate žuvytės, bet vis dėlto galite geriau už kitus žinoti, ar žuvytės jaučia skausmą.

Profesorius, be abejo, tuoj jai atsakė, paaiškindamas, ką šiuo klausimu galvoja mokslininkai ir pridėjo, jog jis esąs linkęs sutikti su Jūratės nuomone, kad vis dėlto žuvelės jaučiančios skausmą, nors ne tiek, kaip žmonės.

Pamačius jos gabumus, gudrumą ir jau dabar nemažą pasisėkimą filmų pasauly, atėjo į galvą mintis paklausti mamytę, kaip Jūratei sekasi sugyventi mokykloje su draugėmis, ar kitos jai nepavydinčios, ar iš to nekyla kokių nors nesusipratimų. Motina tuoj užtikrino, kad jokių problemų šioje srityje nesą. Jūratė turinti labai daug draugių, nes su visomis esanti labai paprasta, kukli ir nuoširdi. Turėjęs progos Jūratę šiek tiek pažinti, pilnai su motinos paaiškinimu sutikau, tik dar pridėjau, kad būtų man labai įdo-

IEVA LAVALLIERE — PRANCŪZŲ MARILYN MONROE

JUOZAS PRUNSKIS

TRAGIŠKA Marilyn Monroe mirtis primena kito kontinento artistę, su laukusią lygiai nuostabaus pasisekimo, panašiai išbraidžiusią gyvenimo purvynėlį, bet pasukusią kita kryptimi — Ievą Lavallière. Jos gyvenimo kelias yra vaizdžiai atkurtas autoriaus Omer Englebert, kuris pasinaudojo jos laiškų rinkiniu, dienoraščiu, apklausinėjo ją pažinusius asmenis ir sukūrė 335 puslapių veikalą, vardu "Vie et conversion d'Éve Lavallière".

Tikroji jos pavardė buvo Eugénie Marie Pascaline Fenoglio. Ji buvo gi-

mu pamatyti šią jauną artistę po kokių dvejų ar trejų metų, kai ji pradės pergyventi psichologines brendimo pasekmes. Įdomu, ar ir tada ji pasiliks tokia miela, natūrali, paprasta. Motina esanti įsitikinusi, kad ji nepasikeis. Duok, Dieve!

musi 1866 m. Tulone, Prancūzijoje. Tai nebuvo motinos laukiamas kūdikis, todėl maitinti ir auginti buvo atiduota kaimiečiams. Pirmąją šv. Komuniją ji priėmė 1878 m., atrodo, kad tai buvo ilgam laikui ir jos paskutinė Komunija. Gal ir ją bus paveikusi slegianti šeimos atmosfera. Tėvai buvo persiskyrę, nes baisiai nesutarė. Vieną sekmadienį, kai Ieva jau artėjo prie 18 m., atėjęs tėvas mirtinai peršovė motiną ir pats nusišovė. Tai buvo alkoholio darbas.

Mergaitė pateko pas globėją, kuri tik greičiau norėjo ją nusikratyti, stengdamasi išleisti už vyro. Sunkių pergyvenimų slegiama, ji ilgai rymodavo prie motinos kapo. Ėmė ieškoti giminių, pas kuriuos galėtų apsistoti. Taip ji pasidarė nepastovi, klajojanti nuo vieno pas kitą, krintanti nusivyliman. Vienu metu ji pasijuto tiek apleista našlaitė, jog pasakė, kad jei niekas neateis pagalbon, šoksianti į upę.

Atsirado pro šalį einąs prekybininkas, kurio dėmesį patraukė nusiminusi jaunuolė. Jis ją nusivedęs į restoraną pavalgydino, paskui nusivedė į teatrą, kur mergaitė pirmą kartą pajuto patraukimą į sceną. Po vaidinimo palydovas ją supažindino su teatro direktorium, kurs ją pakvietė prisijungti.

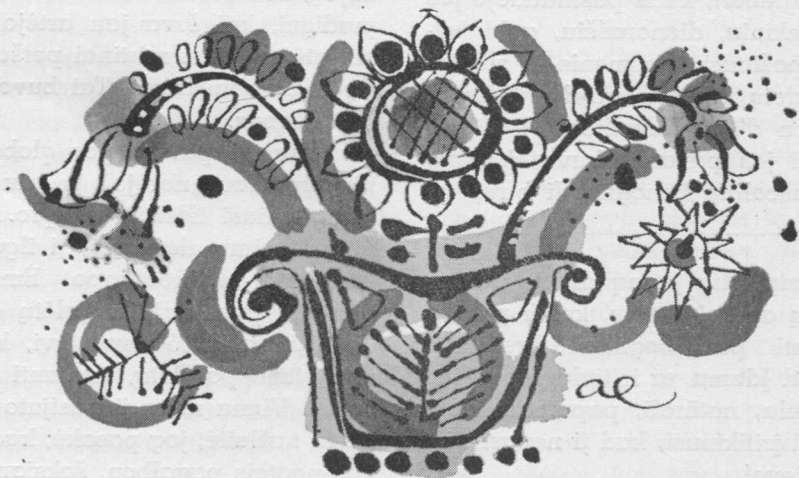
Markizo meiluzė

Vienu metu, teatro trupei esant Mentono mieste ir budriam direktoriui kažkur išvykus, ji susipažino su markizu de la Vall. Markizas įspėjo jos troškimus ir pažadėjo viską, ko tik ji norėjo: prabangų butą, pinigų, brangių puošmenų, bet... pagaliau paėmė ir ją pačią. Anais laikais Prancūzijos įstatymai buvo griežti. Už nepilnametės pavilijimą markizui grėsė kieta bausmė. To vengdamas, jis aprenė ją vyriškais drabužiais, pakeitė jos pavardę į sau giminingą Lavallière ir slapta ją laikė pas save. Ievos pasisėkimas teatre augo. Ji ryžosi mesti nemylimą markizą ir patraukti ieškoti laimės į Paryžių. 1889 m. ji jau vaidino "Variétés" scenoje. Apsistojus vy-

lingame Paryžiuje, jos aistringas gyvenimas gavo naujų impulsų. Čia jai nebuvo sunku sutapti su turtingu ir dosniu "globėju". Keletą sezonų pagyvenusi su vienu, ji metėsi prie kito. Kiek pastoviau buvo susirišusi su Fernandu Samueliu. Pagaliau 1895 m. iš tų nelegalių ryšių ji susilaukė dukters. Samuelis jai daug padėjo pasiruošti scenos karjerai, parūpindamas tinkamą išsilavinimą ir suvesdamas su įtakingais žmonėmis. Deja, tas silpnabūdis surado sau kitą auką, ir Lavallière nuo jo pabėgo su dukrele. Vėliau ji rašė meilės laiškus ir prašė pinigų iš vokiečių kilmės barono von Lucius, su kuriuo draugavo 1906–1917 m.

Teatro karalienė

Jeigu privatus Ievos Lavallière gyvenimas buvo purvinas ir nepastovus, tai scenoje ji susilaukė ypatingo pasisėkimo. Ji nuostabiai šoko, patraukliai dainavo, demonišku viliojimu vaidino. Spauda ėmė apie ją rašyti kaip apie scenos sensaciją. Ji buvo vadinama mažuoju genijumi. Ji, nepaisydama kitų sričių, savo scenos talentą vystė

visomis išgalėmis. Taip palaipsniui ji tapo pirmąja Paryžiaus teatro artistė. Jos talentas ir pasisekimas teatre buvo giriamas šimtuose ir tūkstančiuose straipsnių. Ji tapo to meto prancūzų teatro karalienė. Bet sugriuvęs vidaus gyvenimas kliudė jai būti laiminga. Ji net bandė žudyti. Scenoje ji buvo save atradusi, bet gyvenime—ne. Čia jai į pagalbą atėjo naujos aplinkybės. Ji sunkiai susirgo. Nugabenta į ligoninę, dvyliką dienų turėjo būti laikoma visiškoje vienvėžėje, neprieštaraujant lankytojų. Turėjo pakankamai laiko persvarstyti savo gyvenimo kelią. Pagaliau atliko išpažintį. Tai buvo 1917 metais.

Moralinė konvertitė

Pasiryžusi savo gyvenimą pakreipti visai nauja vaga, ji pasitraukė iš teatro ir apsigyveno provincijoje, Chateaux parapijoje. Parapijos klebonas Chasteigner, lankydamas namus, užsuko ir pas ją. Artistė jam suminėjo savo klystkelius, pasisakė, kad net į spiritizmą buvo kitados nuklydusi. Klebonas jai davė paskaityti didžiojo pamokslininko Lacordaire parašytą Marijos Magdalenos gyvenimą. Lavallière skaitė ir verkė. Kai jos nuoširdi patarnautoja Leona, savo siela jai labai artima, ryžosi eiti pirmos šv. Komunijos, Lavallière taip pat pasiryžo rimtai pradėti praktikuojančios krikščionės gyvenimą. Anksčiau sekusi nusidėjėle Magdaleną, dabar nusprendė tapti atgailautoja. Tas jos ryžtas buvo nuoširdus. Jai tebebuvo atviras scenos gyvenimas. Jos laimėjimai teatre anais laikais jau buvo atnešę per milijoną frankų, bet vis dėlto ji klaupė prie klausyklos viso gyvenimo išpažinčiai. Išbalusi iš susijaudinimo, ji priėmė Eucharistiją. Tai buvo 1917

m. birželio 17 d. Šią dieną ji laikė svarbiausia savo gyvenime.

Atgailautoja

Dabar prasidėjo jos atgailos gyvenimas. Paryžiaus lepūnėlė, milijonierė ėmė pasninkauti, tevalgydama dukart dienoje. Kasdien ji artinosi prie šv. Komunijos, dūsaudama, kaip gera būti ištrauktai iš purvo, kvėpuoti tyru oru, gyventi nuošalume ir Dievo meilėje. Savo dvasios vadui ji prasitarė: "Niekada netikėjau, kad galima pažinti didžiąją Meilę be aistros. Bet dabar pajutau, kad aukščiausias laimės svaigulys ateina ne iš kūno".

Kartą laiške išsireiškė, kad ji dabar norinti savo širdies lūpomis bučiuoti Viešpaties pėdsakus. Nors kunigas ją skatino grįžti į sceną, bet ji ryžtingai atsisakė, siekdama savo tolimesnį gyvenimą skirti atgailos darbams ir didesnio dvasios tobulumo ugdymui. Išpardavusi savo nuosavybę, ji gautus pinigus (apie pusę milijono frankų) paskirstė įvairiems labdaros darbams, pati pasitenkindama kuklia patalpa ir būtiniausiais kasdieniais reikmenimis.

Norėdama atsidėkoti Marijai už atsivertimą, ji nuvyko į Liurdą, siekdama ten gilesnėje dvasios ramybėje daugiau susikaupti. Bet triukšmingos artistės garsas lydėjo ją ir čia. Pamaldžios senmergės į ją žiūrėjo šnairomis. Jos nenorėjo priimti į vienuolyno pensiją, ir tik klebono užtarimas jai atvėrė duris. Liurde ji sukalbėjo daug rožančių, kartais basa ėjo kryžiaus keliu, visai atsisakiusi prabangos ir gyvendama kuo kukliausiai. Lankė ligonius ir vargšus, atnešdama dovanų, o kai susirgo jos tarnaitė, pati ligoninėje su ja apsigyveno, kad geriau galėtų ją prižiūrėti. Savo dukrą mokė kate-

kizmo, ruošdama rimtam krikščioniškam gyvenimui.

Didžiausias jos troškimas buvo visiškai pasišvęsti Dievui, tampant vienuole. Deja, ano meto vienuolynai neotidarė durų buvusiai Paryžiaus teatro garsenybei, žinomai ne tik savo talentu, bet ir perdaug laisvu gyvenimu. Bet Lavallière norėjo labiau pasišvęsti Dievui, todėl pasiryžo vykti į Tunisiją, kur tikėjosi būti naudinga misijose tarp arabų. Jos mėgiamiausios knygos buvo Evangelija, "Švenč. Širdies mėnuo", "Liturginiai metai", "Nuolankumo ugdymas". Taip pat ji gilinosi į Marmiono, Psichari, Hello, Elzbietos Lesseur veikalus. Ji mėgo skaityti šv. Teresės, šv. Augustino, šv. Pranciškaus Asyziečio gyvenimus, bet ypač mėgo nusidėjėlės ir atgailautojos Margaritos iš Kortonos ir Angelės de Foligno gyvenimus.

Dienoraščio paslaptys

1921 m. sausio 20 d. savo dienoraštyje ji rašė: "Mano mėgiamiausias žodis — Jėzus. Mano mėgiamiausia gėlė — erškėčių vainikas. Mano mėgiamiausias valgis — Angelų Duona. Mano mėgiamiausi kvepalai — smilkalas. Mano mėgiamiausias sportas — klauptis. Mano brangiausia malda — atleisk, ačiū, meilė! Mano mėgiamiausias gamtovaizdis — Kalvarijos kalnas. Mano tėvynė — dangus. Mano labiausiai branginama dorybė — nuolankumas. Mano vadovas — šv. Dvasia. Mano mėgiamiausia knyga — Evangelija. Mano mėgiamiausias užsiėmimas — kontempliacija. Mano pamėgtos spalvos — balta ir raudona: nekaltumas ir meilė. Mano brangiausias papuošalas — rožančius. Mano nuosavybė — kapas. Kas mane stebina — Jo meilė man. Kas mane labiausiai nuliūdina — mano nedėkingumas".

Tų pačių metų vasario 2 d. ji rašė negalinti aprėpti savo laimės. Negalėdama tapti vienuole, įstojo bent į pranciškonų tretininkes. Daug mąstė apie Kristaus kančią, pakartotinai skaitė populiarių šv. Pranciškaus gyvenimą ir savo pamėgtuoju globėju laikė šv. Juozapą. Buvo labai ištikima savo dvasios vadovo prel. Lemaitre (Afrikos apaštalo) nurodymams. Prel. Lemaitre apie ją taip atsiliepė: "Ji taip paklusni, kad jeigu jai liepčiau sėsti į tą traukinį, kuris nueis nuo bėgių, ji sėstų".

Paskutinė liga

Afrikoje ji negalėjo daug ko nuveikti. Po eilės metų jos sveikata gerokai pašlijo. Ji tegalėjo aukoti tik savo kentėjimus. Vienu metu ji dar įstengė ruošti vaidinimus su seselių mokyklos vaikais. Savo dukters krikščionišku gyvenimu ji labai rūpinosi ir džiaugėsi, kad toji mėgo darbą, lankė ligonius ir dažnai artinosi prie sakramentų.

Jos liga vis sunkėjo. Iš Tunisijos turėjo pakartotinai grįžti į Prancūziją. Jai buvo įtaisyta vežiojamoji kėdė, kuria ji kaskart vis daugiau naudojosi. Praleisdavo daug nemigo naktų, jautė didelius vidaus skausmus, jos viduriai negalėjo priimti beveik jokio maisto. Savo gyvenimą derindama su šv. Pranciškaus dvasia, Lavallière, kreipdamasi į Viešpatį, kalbėjo: "Būki pagarbintas, Viešpatie, už visa tai, ką nuo manęs atėmei. Už mano, nusidėjėlės, kūną, kuris jau genda, už mano paraližuotus sąnarius, už mano apstemtą akis".

"Figaro" korespondentui ji prisipažino sunkiai kenčianti, bet esanti laiminga.

— Nepaisant kentėjimų? — paklausė korespondentas.

— Kaip tik dėl jų esu laiminga... Tebūnie Dievo valia. Didžioji geradarybė, kurios aš Dievą meldžiau, jau pasiekta — mano mergaitė eina mano norimu keliu. Ji dabar dalyvauja mano viltyse, mano tikrume, mano tikėjime.

Savo dvasios vadovui ji rašė:

— Visa savo būtimi siekiu šio tikslo: mylėti Dievą, kuris mane tiek numylėjo, nepaisant mano praeities ir dabarties menkystės.

Visiems gausiai aukodama ir išleisdama daug pinigų savo ligoms, Lavallière tapo neturtinga. Tuo metu pas ją atvyko "Chicago Tribune" atstovas ir, rodydamas neužpildytą čekį, kalbėjo: "Įrašykite sumą, kokią norite, kad tik papasakotumėte mūsų skaitytojams apie savo atsivertimą". Nežiūrint, kad jai buvo labai reikalingi pinigai, ji atsakė: "Mano sielos istorija — ne pardavimui".

Mirtis

Ievos Lavallière jėgos vis seko. Ji meldėsi dieną ir naktį. Visiškai apako kaire akimi. Turėjo būti padaryta labai skausminga operacija, o anestezijos dėl širdies silpnumo nebuvo galima vartoti. Ji buvo suliesėjusi, kaip lavonas. Jai turėjo ištraukti visus dantis, kuriuos ji atidavė, "kaip atgailą už smaguriavimą". Ji taip meldėsi: "Viešpatie, aš tau aukojau savo akis, kaip atgailą už blogus žvilgsnius. Aukoju savo burną už melus ir piktinančias kalbas". Prisimindama savo teatrodraugus, ji dūsavo: "Kodėl gi jie negali matyti dalykų taip, kaip aš juos dabar matau? Kodėl jie neįstengia suprasti, jog tikroji laimė yra tarnauti Dievui, kokiame luome bebūtumei!"

Jausdama artėjančią mirtį, ji tarnaitai kalbėjo, jog nereikalaujanti, kad ją kas lydėtų; užteks, jei paskui jos

karstą seks tik ta viena mergaitė... Tarpais tą mergaitę prašė, kad pagiedotų kokią nors giesmę ir tokiu būdu ją sulaikytų nuo užmigimo, nes ji norinti mąstyti apie Dievą.

Aprūpinta sakramentais, ji glaudė prie lūp kryželį. Pagaliau 1929 m. liepos 10 d., būdama 63 m. amžiaus, nukreipusi žvilgsnį į paveikslą su šv. Veidu, Lavallière užgėso. Į kapines ją palydėjo du kunigai, trys patarnaujantys berniukai ir būrelis Prancūzijos kaimiečių. Prieš mirtį buvo pareiškusi nesanti verta, kad Dievo vardas būtų iškaltas jos antkapyje, todėl šalia jos vardo ir mirimo datos buvo iškalti tik šie žodžiai: "Tu, kuris mane sutvėrei, pasigailėk manęs!"

Čia pateikiame vertimų iš B. Pascalio "Minčių" rinkinio. Jo mintys originale yra sunumeruotos, tad tuos pačius numerus paduodame skliausteliuose. Kai kurios mintys verčiant yra sutrumpintos. Tą sutrumpinimą rodo daugtaškiai. Prie "Minčių" vertimo dar pridėdame dviejų maldų vertimus iš Pascalio "Maldų, prašant gero ligų panaudojimo". A. G.

R NORITE, kad žmonės gerai apie jus kalbėtų? Nekalbėkite gerai apie save (44).

Niekas nemoko žmonių, kaip būti vertingais žmonėmis, bet juos moko visokių kitokių dalykų. Tačiau niekas jiems nėra taip svarbu, kaip būti vertingais žmonėmis. Jiems svarbu mokėti tik tą vienintelį dalyką, kurio jie nesimoko (68).

Valia labiausiai nulemia sprendimus, bet ne ta prasme, kad suformuotų sprendimą, o tik dėl to, kad objektai virsta tiesa ar klaida, žiūrint to, iš kurios pusės į juos žvelgiama. Valia, kuriai labiau patinka vienas dalykas negu kitas, nukreipia protą negalvoti apie tą ypatybę, kuri jai nepatinka. Ir taip protas, prisitaikydamas prie valios, sustoja prie to, kas jai patinka, ir po to daro išvadą pagal tai, ką mato (99).

...Žmonių gyvenimas — tai tik nuolatinis apsigaudinėjimas. Žmonės apgaudinėja vieni kitus ir minta pagyromis. Niekas mūsų akivaizdoje nekalba apie mus taip, kaip kalba už

akių. Žmonių ryšiai vien tik ir remiasi tais apsigaudinėjimais, ir nedaug draugysčių išliktų, jei kiekvienas žinotų, ką jo draugas apie jį kalba, kai jo nėra... (100).

Žmogus yra sutvertas mąstyti — tai jo visa vertybė. O visas jo nuopelnas ir pareiga — tai mąstyti, kaip reikiant. O mąstymo tvarka — tai tokia, kad reikia pradėti nuo savęs, nuo savo Sutvėrėjo ir nuo savo tikslo. O apie ką mąsto pasaulis? Tik ne apie tai... (146).

Taštybė yra taip išsakinijusi žmogaus širdyje, kad kareivis, išgama, virėjas, nešėjas giriasi ir nori, kad kiti juos girtų. Net filosofai to nori, o ir tie, kurie rašo prieš tuos dalykus, nori būti garbinami, kad gerai parašė. Net ir tie, kurie juos skaito, nori garbės, kad juos skaitė. Net ir aš, kuris tai rašau, gal turiu tą patį norą ir gal tie, kurie tai skaitys... (150).

Kas nori iki dugno pažinti žmogaus niekybę, lai tik apsvarsto meilės priežastis ir pasekmes. Priežastys — tai kažkas nuostabu (Corneille), o pasekmės — pasibaisėtinos. Tasai kažkas nuostabu, toji neaptariama smulkmena pajudina visą žemę, karalius, kariuomenę, visą pasaulį. Jei Kleopatros nosis būtų buvusi trumpesnė, visas žemės veidas kitaip atrodytų (162).

...Lai kiekvienas ištiria savo mintis: pamatys, kad jis galvoja tik apie praeitį ir ateitį. Beveik negalvojame apie dabartį, o jei ir galvojame, tai tik tam, kad pasisemtume medžiagos ateities audimui. Dabartis niekada nėra mūsų tikslas. Tuo būdu niekada negyvename, o tik tikimės gyventi; nuolat rušiamės laimei, todėl niekad jos neragaujame (172).

...Prieš kovodami, tegul bent sužino, kokia yra toji religija, prieš kurią kovoja... Norėdami prieš ją kovoti, turėtų tvirtinti, kad dėjo pastangas visur ieškoti... Jie mano daug padirbėję apsišviesti, jei panaudojo kelias valandas kurios nors šv. Rašto knygos skaitymui ir jei pateikė kuriam nors dvasiškiui keletą klausimų, liečiančių tikėjimo tiesas... Bet tikrai pasakysiu jiems tai, ką dažnai sakiau, kad tokiai apsilaidimas yra nepakeliamas. Juk čia nėra menkas pašalinio asmens reikalas, kad taip būtų galima elgtis; čia mūsų pačių reikalas — tai mūsų viskas... Apsilaidimas šiame reikale, kuris liečia juos pačius, jų amžinybę ir jų viską, labiau mane erzina negu jaudina; mane tai stebina ir gąsdina, man tai atrodo kažkas baisu... Štai kodėl tas, kuris abejoja, o neieško, yra labai nelaimingas ir drauge labai nedoras. O jei prieš visa to dar gali jis būti ramus ir patenkintas, jei gali tai viešai reikšti ir net tuo didžiuliu, jei kaip tik šitokią stovį paverčia savo pasitenkinimo ir tuštybės objektu — tiesiog nerandu žodžių, kaip pavadinti šitokią pašėlusią būtybę... Būtu tai dalykas matyti toje pačioje širdyje ir jautrumą mažiausiems dalykams, ir ypatingą nejautrumą didžiausiems... Yra tik dvi asmenų rūšys, kurie verti išmintingųjų vardo: tai tie, kurie tarnauja Dievui visa širdimi, nes Jį pažįsta, ir tie, kurie Jo ieško visa širdimi, nes Jo nepažįsta... (194).

Nuo pragaro ar dangaus mus skiria tik gyvenimas, tasai trapiausias dalykas pasaulyje (213).

Netikėta mirtis — tai vienintelis dalykas, kurio verta bijoti; štai kodėl didikai laiko savo namuose išpažinčių klausytojus (216).

Tuoju atsižadėčiau malonumo, taip sako jie, kad turėčiau tikėjimą. O

aš jums sakau: tuoju įtikėtumėte, jei atsižadėtumėte malonumo... (240).

Yra trys asmenų rūšys: vieni, kurie tarnauja Dievui, nes Jį atrado; kiti, kurie deda pastangas Jo ieškoti, nors ir nesuranda; treči, kurie gyvena, nei Jo ieškodami, nei Jį rasdami. Pirmieji yra išmintingi ir laimingi; paskutiniai — neišmintingi ir nelaimingi; o viduriniai yra nelaimingi ir protingi (257).

Aukščiausia proto pastanga — tai pripažinti, kad yra nepabaigiamas daiktų daugybė, kurie ji viršija; yra silpnas tas protas, kurs to nesupranta. O jei gamtiniai dalykai ji viršija, tai ką besakyti apie antgamtinius (267)!

Kaip toli nuo Dievo pažinimo iki Jo meilės (280)!

Vietoje skūstis, kad Dievas yra paslėptas, dėkokite Jam, kad tiek save atskleidė ir kad neatskleidė savęs išdidiems gudruoliams, kurie nėra verti taip šventą Dievą pažinti (288).

Žmogus yra tik nendrė, trapiausia gamtoje, bet mąstanti nendrė. Visa mūsų vertybė glūdi mąstyme... Stenkimės tad gerai mąstyti — tai dorovingumo taisyklė (347).

Žmogaus didybė yra ta, kad jis pažįsta savo menkybę. Medis to nepažįsta. Menkybė yra jausti savo menkybę, bet žinoti, kad esame menki, yra didybė (397).

Yra gera pailsėti ir pavargti, nesėkmingai ieškant tikrojo gėrio, nes tada ištiesiame rankas į Išlaisvintoją (422).

Jei žmogus yra sutvertas ne Dievui, tai kodėl yra laimingas tik Dievuje? Jei žmogus yra sutvertas Dievui, kodėl jis taip Dievui prieštarauja (438)?

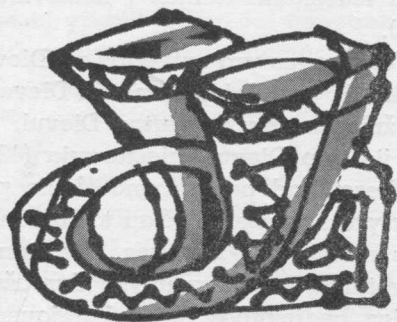
Tiesa, kad pamaldumo kelio pradžia yra sunkoka. Tačiau tasai sunkumas nekyla iš mumyse gimstančio dievotumo, bet iš mumyse dar užsilikusios bedievybės. Jei mūsų jausmai

neprieštarautų atgailai ir mūsų susitapimas neprieštarautų Dievo skaistumui, tada visuose tuose dalykuose nebūtų nieko sunku. Kenčiame tik tiek, kiek nuodėmė, kuri mums įgimta, spiriasi antgamatinei malonei: mūsų širdis tada yra draskoma prieštaraujančių pastangų. Tačiau būtų labai neteisinga priskirti šią prievartą Dievui, kuris mus šaukia, užuot jį priskyrus pasauliui, kuris mus prilaiko. Panašiai ir vaikas, kurį motina išplėšia iš grobikų rankų, kad ir kentėdamas, privalo mylėti jautrią ir teisėtą prievartą tos, kuri jam iškovoja laisvę, ir vien tik neapkęsti priverstinos ir tironiškos jėgos tų, kurie jį neteisėtai prilaiko. Žiaurusias karas, kurį šiame gyvenime Dievas gali paskelbti žmonėms — tai palikti juos be to karo, kurį savo atėjimu Jis jiems atnešė... (498).

Norint padaryti žmogų šventuoju, reikia malonės. Kas tuo abejoja, nežino, nei kas yra šventasis, nei kas yra žmogus (508).

Yra tik dvi žmonių rūšys: tai teisingieji, kurie save laiko nusidėjėliais, ir nusidėjėliai, kurie save laiko teisingaisiais (534).

Krikščionių Dievas — tai Dievas, kuris duoda sielai pajusti, kad Jis yra jos vienintelis geris, kad visas jos poilsis yra Jame, kad niekame kitame ji neras džiaugsmo, kaip tik Jį mylėdama... (544).

MALDOS, PRAŠANT GERO LIGŲ PANAUDOJIMO

1. Viešpatie, kurio dvasia yra taip gera ir maloni ir kuris esi taip gailestingas, kad ne tik pasisekimai, bet ir nelaimės, kurios Tavo išrinktuosius aplanko, yra Tavo gailestingumo apraiškos, duok man tą malonę, kad tame stovyje, į kurį Tavo teisingumas mane atvedė, nesielgčiau kaip pagonis. Duok, kad aš, kaip tikras krikščionis, kiekvienoje padėtyje, kurioje tik atsidursiu, pripažinčiau Tave savo tėvu ir savo Dievu. Mano stovio pasikeitimas juk nekeičia esybės: Tu esi tas pats, nors aš keičiuosi. Esi taip pat Dievas, kai vargini ir baudi arba kai ramini ir pasigaili.

2. Davei man sveikatą, kad Tau tarnaučiau, o aš ją grynai pasaulietiskai naudojau. Dabar man siunti ligą, kad mane pataisytum. Neleisk, kad ją panaudočiau Tave rūstinti savo nekantrybe. Piktai naudojau savo sveikatą, ir todėl teisingai mane nubaudėi. Nepakęsk, kad piktai naudočiausi Tavo bausme. O kadangi mano sugedimas yra toks, kad Tavo malones paverčia pražūtimi, suteik, mano Dieve, kad Tavo visagalinti malonė paverstų man Tavo bausmę išganymu. Jeigu turiu širdį, pilną pasaulio meilės, tai mano palaimai sunaikink tą širdies jėgą ir padaryk mane negalintį naudotis pasauliu, ne tik siųsdamas man kūno ligą, bet ir tą meilės kaitrą, kuri mane trauktų džiaugtis tik Tavimi.

Vertė A. Grauslys

PASTABA. Praeitame numeryje, straipsnyje apie Pascalį (295 psl. gale), yra išbrovusi korektūros klaida, kur parašyta, kad "tiesą pažįstame ne tik širdimi, bet ir protu". Turi būti: "tiesą pažįstame ne tik protu, bet ir širdimi".

PRANYS ALŠĖNAS

APIE MIŠRIAS VEDYBAS

Mišrios vedybos yra suprantamos kaip mišrainės tautybių ir tikybų atžvilgiais. Tautiniu atžvilgiu mišrios vedybos mums yra nuostolingos, nes tokiu būdu ir taip jau maža mūsų tauta nustoja vis daugiau ir daugiau žmonių. Tačiau šiame rašinyje norime labiau pažvelgti į religiniu atžvilgiu mišrias vedybas, pasinaudodami kun. H. V. Sattler mintimis. Autorius "Our Sunday Visitor" laikraštyje šitaip apie tai rašo: "Kiekvienas asmuo, nežiūrint, ar jis katalikas, ar protestantas, ar žydas, žino, kad Katalikų Bažnyčia yra priešinga mišrioms vedyboms tarp skirtingų tikėjimų žmonių. Deja, tik labai maža dalis tenujaučia ir suprantą, kodėl taip yra. Nekatalikai ir kai kurie katalikai galvoja, kad Bažnyčia yra pavydi ir susirūpinusi, kad neprarastų savo tikybinės bendruomenės narių. Dar galima pridėti, kad Bažnyčia ne tik nenori prarasti savo narių, bet jų skaičių dar nori padidinti. Bažnyčia yra susirūpinusi išvengti

tų spragų, pro kurias galėtų prasidėti tikinčiųjų nubyrėjimas, tačiau jos rūpestis nėra tik padidinti komunikantų skaičių ar surinkti sekmadieniais daugiau aukų. Bažnyčia žino, kad kiekvienas vyras, žmona ir vaikai turi būti paruošiami amžinam gyvenimui, todėl ir nori, kad jie šio tikslo siektų visi drauge".

Toliau autorius nurodo, kad turima labai daug ryškių faktų, jog ypatingai daug sielų prarandama katalikybei ir Dievui, kuriant mišrias šeimas. Studijos ir apskaičiavimai parodė, kad apytikriai 25% mišrių šeimų yra visiškai prarandami Dievui, o kiti 20% lanko bažnyčią tik retkarčiais. Apie 20% mišrių šeimų vaikų visiškai nekrikštijami, o apie 30—40% tokių šeimų vaikų visai negauna tikėjimo instrukcijų ir pamokų. Šioji statistika paimta ne vien iš katalikiškų sluoksnių. Metodistas dr. Leiffer pabrėžia, kad pats charakteringiausias mišrių šeimų įprotis yra indiferentizmas bažnyčiai. Tokiose šeimose dažniausiai apie bažnyčią ne tik nekalbama ir nediskutuojama, bet ir visai vaikams apie tai neužsimeinama. Taip pat paskui, be abejojimo, elgiasi ir vaikai.

Autorius sako, kad daugelis, skaičiuodami šitokius išvedžiojimus, gal pagalvos: "Vis dėlto yra nemaža mišrių šeimų, kurios lanko bažnyčias, tiki Dievą ir pavyzdingai gyvena". Tačiau, jeigu ir būtų tokių pavyzdžių, norėtusi paklausti, ar iš tikrųjų tokiose šeimose yra laimė ir meilė. Atsakymas nebūtų jau toks aiškus. Pvz. jei kas jus paklaustų, kaip jums patinka savas automobilis, jūs gal tik trukteltumėte pečiais ir pasakytumėte: "Jis važiuoja". Ar tai būtų tam automobiliui didelis pagyrimas? O jeigu kas paklaustų, kaip jums patinka jūsų darbas ar jūsų tarnyba, gal vėl pe-

čiais trukteltumėte ir atsakytumėte: "Reikia gyventi, reikia ir dirbti..." Ar tai būtų parodytas entuziazmas jūsų užsiėmimui? Be abejo, kad ne. Tad panašiai yra ir kalbant apie mišrias vedybas. Jeigu kas pasako, kad jos laikosi, neišyra, tai čia dar yra menkas pagyrimas. Čia reikėtų klausti ne tai, ar tos vedybos dar tebesilaiko ir neišyra, bet — ar jos gali būti pilnai laimingos. Deja, reikia pripažinti, kad

mišrioje vedyboje visokių nelaimingų atvejų ir nesantaikų pasitaiko daug daugiau negu kitose.

Sv. Rašto žodžiais tariant, vedybos turi atvaizduoti Kristaus vienybę su Jo įsteigta Bažnyčia. Bet ar gali būti tokia vienybė šeimoje, kuri nepripažįsta nei Kristaus, nei Bažnyčios? Nebus tikros vienybės tarp jaunavedžių, jei vienas jų nebus Mistinio Kristaus Kūno narys.

KLAUSYKIS, MAMA!

EMILIJA PAKALNIŠKIENĖ

Dar lovelėje būdamas, kai ankstų rytmetį įspindus į langą saulutei jo akelės atsimerkia, ir per visą dieną iki vėlaus vakaro, kol miegas jį atgal į poilsį grąžina, vaikas prašo:

— Klausyk mama, paklausyk ką aš tau papasakosiu.

Ar tu klausaisi? Ar tu žinai, kaip klausytis reikia? O turi tu gerai mokėti klausytis, jeigu nori vaiką prie savęs išlaikyti, jeigu nori išnešti į gyvenimą žmogų, kuris vėliau tavo idealais jame gyventi galėtų.

— Neįmanoma! Jeigu per visą dieną aš jo pasakojimų klausysiuos, galiu iš proto išeiti. Visą laiką jis tik ir šneka: "Žinai ką, mama?... Paklausyk..."

Taip, nes tu nesiklausei, ir jo galvutėje dar tebėra tai, ką jis pasakyti norėtų. Kadangi niekas jo nesiklausė, o jis jaučia, kad turi kam nors papasakoti, vėl iš naujo jis bando — bene tu jį suprasi. Išklausk!

Per ilgas gali atrodyti tau jo pasakojimas, kai mažutėlis užsikirsdamas, kartodamas ir mintyse pasimesdamas

kalbės, bet daug ilgesni ir kankiną bus tau tie tylos metai, kurie tarp tavęs ir tavo vaiko įsiterps, jeigu jis pagaliau įsitikins, kad tavo ausys kurios yra jo pasakojimams.

Mūsų didysis tautos dainius Maironis savo puikioje "Jaunosios Lietuvos" poemoje šitaip nusako ryšį tarp vaiko ir motinos:

*"Su ja tai Jadvyga ilgais vakarais
Galėjo kaip linksmas paukštytis
čiauškėti,*

*Jai mirus žodeliais laisvai atvirais
Nebėra prie ko nuo širdies prakalbėti."*

Štai ką reiškia vaikui motina. Tik jai gali jis savo širdį atverti, ir tik ji jį gali suprasti. Ji gali suprasti ne tik tai, ką vaikas pasakoja, bet net ir ką jis galvoja.

Nebūtinai tu turi sustoti dirbusi, visą dėmesį į jo pasakojimą atkreipti ir visą laiką jam atiduoti. Ne. Tu gali savo pareigas, savo darbą puikiai atlikti ir tada, kai tavo linksmas "paukštytis" čiauškės, apie tave bėgiodamas. Bet jis turi matyti, kad tu klausaisi ir supranti.

ALÈ RŪTA

IF A MAN ANSWERS

Jei žmogus būna pavargęs, ar protiniai per daug apkrautas, isitempęs, norisi atvangai pasižiūrėti linksmo, išblaškančio filmo, juokinančio žiūrint, o išėjus tuoj užmirštamo. Tokiu filmu yra "If a man answers", pagal Winifred Wolfe parašyta romana.

Veiksmas vyksta Niujorke, šių dienų moderniškoje aplinkoje. Parodoma daug gražių, meniškų moteriškos aprangos eilučių — ištisa šios rūšies paroda! Ištisa eilė skoningai spalvotų išanginių piešinių — originalus įvadas į filmo turinį;

Kai tavo vaikas jau ims darytis vyru ir jo pasakojimai kaskart vis labiau pradės įgauti spalvą žmogaus, kokiu jis užaugęs bus, tu, jo klausytoja, kritikė ir draugė, galėsi jo pasakojimus gera kryptim pasukti. Tu galėsi padėti jam nuspręsti, kuo jis būti turės, padėsi surasti pašaukimą, kuris geriausiai leis jam savo žmogiškomis galio- mis gyvenime pasireikšti. Jo gyvenime, žinoma, ne tavo. Jo gyvenimo nerišk su savuoju. Tu parašei savąją istoriją. Šita, kurią jis tau pasakoja, yra

visa kolekcija (ar paroda) šunų ir šuniukų. Turinys — lengvutėlis, su laiminga pabaiga. Tai moderniškos amerikiečių šeimos džiaugsmeliai ir vargeliai, atmiešti prancūzišku padažu. Visa nušviesta komiškumu. Vulgarumų nėra, didesnių minčių irgi nėra. Filmas spalvotas ir muzikinis, su keliomis Bobby Darin kūrybos dainomis.

Vaizduojama padori šeima, su padoria, bet temperamentinga dukrele, kuri gali net su trimis iš karto susižadėti. Lepūnėlė Chantal, mandraudama po Niujorką, atsitiktinai susipažįsta su fotografu Eugene (Bobby Darin), priima pasiūlymą pozuoti, pozuodama išimylė ir greitai išteka. Po vedybų pavydi ir nuolatos rūpinasi, kaip išlaikyti vyrą prie savęs, mylinti ir rūpestinga, šiais pagundų laikais. Chantal (Sandra Dee), yra prancūzės motinos ir bostoniško tėvo duktė. Jos mama (Micheline Presle) duoda jai keistų patarimų, kaip šeimą padaryti laimingą ir vyrą ištikimą bei mylintį. Tie patarimai Chantal kartais sunkiai įgyvendinami, bet jos mama toje srity beveik genijus, ir, žinoma, visa išsipildo, kaip ji mokė ir ką pranašavo — visa pasibaigia laimingiausiais.

Filmas pailsina savo nesudėtingumu ir neproblemiškumu, nors juoko jame ne per daugiausiai. Propaguojama padorios šeimos idėja, todėl galima filmą laikyti moraliu.

jo gyvenimo istorija. Ir tu jos klausy- kis.

Kada jis jau bus gyvenimui pasiruošęs ir išeis į jį savo pasakojimų įvykdyti ir išgyventi, sugrįš jis kar- tais trumpam pas tave ir pasakos tau kitą savo gyvenimo istorijos puslapį, ir kitą, ir dar kitą. Tie jo istorijos lapai tik tau, mama, tebus skaitomi, nes nei žmona, nei vaikai niekuomet nesu- pras jo tiek, kiek tu jį suprasti gali. Ir tuokart jis dar tebebus tikras, kad tu jo klausaisi ir jį supranti.

GYPSY

Gypsy Rose Lee paskutiniaisiais dešimtmečiais buvo skaitoma Minsko "burlesque" teatro karaliene. Jos jaunesnioji sesuo June Havoc buvo kino artistė, bet savo karjerą labai anksti baigė, ištėkėdama 15 m. amžiaus. Jūdviejų motina taip pat buvo skrajojančio teatro artistė, todėl pasiryžo ir savo dukteris žūt būt padaryti scenos žvaigždėmis. Šios energingos motinos pastangos ir yra atvaizduotos "Gypsy" filme, pasinaudojant Gypsy Rose Lee memuarais.

Šis muzikinis filmas yra spalvotas, prabangiai paruoštas, tęsiasi pustrėčios valandos. Nebūtų nei reikalo, nei prasmės čia prisiminti visas įvairias šio ilgo filmo scenas, kurios pirmu pažvelgimu gali atrodyti komiškos, bet, labiau į jas išsigilinus, gali padvelkti tragiškumu, kai motina viską aukoja, nebodama visokiausių kliūčių, kad tik vieną kartą galėtų savo dukras pamatyti vaidybinio meno aukštibėse.

Motina vaidina filmų veteranė ir tikra scenos liūtė Rosalind Russell, kuri visą šį ilgą filmą puikiai iki galo išneša ant savo stiprių vaidybinių pečių. Pirmiausia jos dukros parodomos dar kaip kūdikiai. Vyresniąją, "Baby" Louise, vaidina Diane Pace, o jaunesniąją, "Baby" June, Suzanne Cupito, parodžiusi neabejotinų gabumų ypač akrobatiniame balete. Kai jos paauga, vyresniosios vaidmuo tenka vienai geriausių šių dienų Hollywoodo aktorei Natalie Wood, o jaunesniosios vaidmuo — mūsų mielai Jūratei Nausėdaitėi (Ann Jillian).

Nors apie visapusiškai gerą artistą gal ir negalima pasakyti, kad kuris nors vaidmuo nebūtų pritaikytas jo charakteriui, nes jis sugebės atvaizduoti bet ką, tačiau vis dėlto Natalie Wood šiame filme negalėjo taip pasižymėti ir parodyti savo puikių vaidybinių gabumų, kaip pvz. savo ankstesniuose filmuose "Splendor in the Grass" ir "West Side Story". Ir "Gypsy"

filme jos vaidyba yra gera, bet kai jai reikia dainuoti, ypač drauge su mūsų Jūrate, tai kiekvienas žiūrovas turi pirmenybę duoti Jūratei. Manome, kad šiuo metu Jūratės stiprybė ir yra dainavimas, nors ji taip pat yra puiki baletė ir vaidyboje. Kuria kryptimi pasuks jos ateities sceninė veikla, dar pažiūrėsime, bet gal nebūtų perdaug išūlu tikėtis, kad ji bus toji visapusiška artistė, kuri puikiai mokės ir vaidinti, ir dainuoti, ir šokti. Gerai artistei visa tai yra reikalinga. Jūratė tai supranta, todėl visose šiose srityse dabar ir lavinasi.

Tiesa, kai kam gal užklius Jūratės sceninis vardas — Ann Jillian. Dėl ko ji pakeitė savo vardą ir pavardę? Negalima sakyti, kad būtų visiškai pakeistas vardas, nes jos antrasis vardas yra Onutė, angliškai Ann, o pavardę ne ji pati pakeitė, bet filmų direktoriai. Taip yra daroma beveik su visais artistais. Reta yra rasti net amerikietį artistą, kurio vardas ar pavardė nebūtų pakeista. Mat, norima, kad vardas ir pavardė gerai skambėtų ir kad būtų tam tikras sąskambis tarp vardo ir pavardės. Tad čia visiškai ne jos kaltė. Tačiau nėra jau taip svarbu, ar ji bus žinoma kaip Nausėdaitė, ar kaip Jillian, svarbu, kad ji būtų žinoma kaip **lietuvaite**, kad ji visuomet gražiai lietuviškai kalbėtų ir didžiutųsi savo kilme.

Iš "Gypsy" filmo norėtume iškelti tik vieną mintį: motinos — dukters santykius arba, tam tikra prasme, motinos tragediją. Kai kurių žemesniųjų tvarinių gyvenime pastebimas idomus reiškinys: motina, pagimdžiusi vaikus, tuoj miršta. Panašus reiškinys gal įvyksta kiekvienos motinos gyvenime. Ji, duodama savo vaikams gyvybę, yra panaši į estafetės bėgiką, kuris perduoda gairelę kitam. Jo vaidmuo jau suvaidintas, jis jau gali pailsėti, o toliau bėgti turi tas, kuriam jis perdavė gairelę. Kiekvienos motinos gyvenimas yra tęsimas jos sūnų ir dukrų gyvenimu.

Taip ir šio filmo motina, pamėgusi vaidybos meną, nori, kad jos dukros juo pasižymėtų, kad jos vaidintu, kad jomis

DRAUGYSTĖ IR MEILĖ

Gerbiamas Tėve Redaktoriau,

Skaitant kun. A. Grauslio straipsnį apie draugystę ("L. L." rugsėjo mėn.), kilo keletas minčių su klaustukais. Atrodo, kad kun. Grauslys šitaip sugrupuoja žmonių tarpusavio ryšius: pažintis, draugystė ir išimylėjimas. Jei teisingai supratu, visa tai nesimaišo vienas su kitu. Tad norėčiau dar pridėti giminystės ryšį ir jį "sumaišyti" su draugyste. Manau, kad giminystės fone gili draugystė tarp

kiti žavėtusi. Ji užmiršta save, ji visko atsisako, ji tegyvena savo dukterų gyvenimu, ji džiaugiasi jų džiaugsmais, liūdi jų liūdesiais, didžiuojasi jų pasisėkimais.

Mieloji Jūrate, kai mes drauge su tavimi ir su tavo mamyte žiūrėjome šio filmo, mačiau, kad tavo veidukais kartais nuriedėdavo ašarėlės. Pasibaigus filmui, tu atsidusai ir tarei: "Manau, kad mes šiais metais būsimė pristatyti oskarui". O aš, lyg to negirdėdamas, paklausiau: "Ar supratai?" Tu nustebusiu žvilgsniu pažvelgei, lyg norėdama sakyti: "Kaip gi aš nesuprasiu, juk aš esu šio filmo artistė, aš jį išstudijavau, išmaščiau, aš tris mėnesius prie jo dirbau!" Bet aš tada norė-

moters ir vyro, be eventualaus erotinio intereso išsivystymo, yra gana dažnai atvejais įmanoma: brolis — sesuo, pusbrolis — pusseserė, tėvas — duktė.

Antra vertus, argi erotinio intereso įvedimas taip ir suteršia gilią draugystę? Norisi tikėti, kad vedybinėje pastogėje gana lygiomis gali išsibalansuoti meilė ir draugystė. Labai nusivilčiau, jei man būtų irodyta, jog tokioje plotmėje santuoka neįmanoma. Tiesa, kun. Grauslys savo straipsnyje pamini, jog "būtų idealu, kad ir meilė, kiek tai yra galima, būtų persunkta draugystės ir jos teigiamybių". Mano nuomone, visoje jūroje žodžių, bylojančių apie draugystės altruizmą ir meilės egoizmą, minėta citata yra tokia mažytė. Ji duoda tiek nedaug vilties, kad meilės — draugystės ryšys tarp vyro ir žmonos galėtų išsivystyti iki subrendimo stadijos. Ši galimybė autoriaus visai nepaminėta. O kaip pavyzdį ar negalima būtų duoti prof. J. Maritain ir jo žmoną Raisą?

Negi taip sunku yra "vienas kitame skęsti, o abiem būti susidomėjus kuria nors gėrybe šalia jų", parafrazuojant autorių? Negi tik išimtiniais atvejais vyras su žmona žavisi tais pačiais dalykais, vienas kitu pasitiki, jų skoniam sutampa ir jie stengiasi kitam padėti dvasiniai tobu-

jau paklausti, ar tu supratai tą mintį, apie kurią čia rašiau. Ar tu supratai, kad ir tavo mamytė gyvena tik tavimi. Tavo ateitis — tai jos ateitis. Tavo pasisėkimai — jos džiaugsmas. Ar šis filmas bus pristatytas oskarui, ar ne — ne tiek svarbu. Tu savo jaunoje ir jautrioje širdelėje pristatytos oskarui, ar žinai ką? Savo mamytę! Ji yra tau geriausia, ji tau viską aukoja, ji paaukotų ir savo gyvenimą, jeigu reikėtų, kad tik tu galėtum gyventi, kad tu galėtum džiaugtis, vaidinti, dainuoti ir šokti, kad tu visuomet pasiliktum tokia gera, paprasta ir nuoširdi, kad tu visuomet būtum uoli katalikė ir pavyzdinga lietuvaitė. Tikiu, kad tu savo mamos nepavilsi. Ar ne?

Beskaitydamas Jūsų laikraštį, užtikau J. K. Tautmylos rašinį "Panegirika kun. A. Milukui". Prieš kiek laiko tokį patį jo rašinį esu skaitęs ir "Darbininke". Mane stebina, kodėl J. K. Tautmyla taip susirūpino kun. A. Miluko monografija, kad puolimui prieš jos autorių ir leidėjus jis panaudoja net kelis laikraščius? Jau iš jo rašinio antraštės aiškėja jo nepasitenkinimas gražiu velionio kun. A. Miluko pamėnėjimu, bet kadangi mirusiam negalima nieku pakenkti, jis ryžtasi bent nubauti monografijos autorių, išdrįsusį iš užuomaršos ištraukti kitados buvusio žymaus visuomenės veikėjo vardą ir... sukliudyti knygos išplatinimą. Iš visa ko matosi, jog minėto rašinio tikslas nėra garbingas, nė teisingas, ką ir pats J. K. Tautmyla jautė ir todėl nedrįso po tuo rašiniu padėti tikrosios savo pavardės.

J. K. Tautmylis minėtą rašinį pavadinau puolimu, bet ne kritika ar recenzija, nes ten nėra monografijos gvildenimų, kur būtų nurodyta veikale išibroję netikslumai ar klaidos, kurias kitose laidose autorius galėtų atitaisyti ir trūkstamas žinias papildyti. J. K. Tautmylai, matyti, ne tas rūpėjo, nes tuomet reikėtų veikala plačiau išnagrinėti, cituojamus duomenis

lėti? Tai atrodo taip natūralu! Juk gili meilė ir pribrešta bendrų interesų fone. Lig šiol nenorėjau tikėti, kad "gyvenimo draugas" tėra tuščia frazė, prisegama vyro žmonai, ar žmonos vyrui. Richard Garnett sako: "To become Love, Friendship needs... the fire of emotion". Nemanau, kad jausmo atsiradimas draugystėje ją nutrauktų nuo pedestalu.

Tegul autorius man atleidžia, jeigu jo draugystės sąvoką nepakankamai giliai supratau. Tačiau tai, ką savo širdimi jaučiu ir protu matau savo vedybiniame gyvenime, norėčiau pavadinti meile — draugyste.

Reiškiu pagarbą!

G. I.

patikrinti ir... pačiam apie kalbamą reikala daugiau nusimanyti. Lengviausias būdas yra dešimties metų kito darbą vienu trumpu sakiniu sugriauti: "viskas yra žemiau kritikos"... Taip J. K. Tautmyla ir padarė.

Laikraščiuose teko skaityti daug recenzijų, kurios prielankiai atsiliepia apie Vl. Mingėlos parašytą kun. A. Miluko monografiją, tačiau dėl vietos stokos negalima jų visų bent trumpai suminėti. Vienok dvasinės vyriausybės velionies darbų įvertinimą būtinai reikia pacituoti.

Kun. A. Milukui mirus, Brooklyno vyskupijos organas "The Tablet" 1943 m. kovo 27 d. tarp kitko rašė: "...Father Milukas was a phenomenal man, worthy of more than casual notice... No history of Lithuanian Catholics in America can possibly be written without the name of Fr. Anthony Milukas standing out like a beacon: firstly, because it was he who largely made that history and secondly, because it was he who, as archivist extraordinary and historian par excellence, has recorded it for posterity... Almighty God has given him many talents which he utilized to the utmost to make Christ known to his faithful... As many a great man is misunderstood, so was he. Misguided zealots, like the false brethren of which St. Paul wrote, often times, misinterpreted him, imputed false motives, prejudged his actions. As a man in the public eye, he was crucified on the cross of exaggeration and understatement. But he never wavered from his purpose, never compromised a principle..."

Jei J. K. Tautmyla būtų paskaitęs tokius atsiliepimus apie velionį kun. A. Miluką, tikriausiai savo rašinio nebūtų rašęs arba bent "panegirika" jo nepavadinęs.

Jurgis Juodis

Už šio numerio nuotraukas dėkojame kun. J. Kučingiui, p. Nausėdams, p. L. Briedžiui ir Warner Bros. Studi-
jai.

“Laiškai Lietuviams” skelbia konkursą parašyti straipsniui apie kurią nors asmenybę ugdančią savybę. Tai yra, reikia rašyti apie kurią nors dorybę. Norėdami padėti konkurso dalyviams, paminėsimė kai kurias dorybes: atvirumas, draugiškumas, nuoširdumas, ištikimybė, pasitikėjimas, gailėstingumas, paprastumas, natūralumas, pasiaukojimas, kantrumas, pastovumas, ištvermė, drąsumas, kuklumas, mandagumas, taktiškumas, riteriškumas, vyriškumas, moteriškumas, pagarba (Dievui, tėvams, vyresnybei), ryžtingumas, taurumas, kilnumas, religingumas, meilė (Dievo, tėvynės, artimo), paklusnumas, susivaldymas, nuolankumas, nuosaikumas, protin-gumas, tiesumas (kalboje), demokratiškumas, žodžio laikymas, pa-žado tesėjimas, apdairumas, skaistumas, linksnumas ir t. t.

Konkurso dalyviai pasirenka rašyti apie vieną kurią nors čia pa-minėtą ar kurią kitą dorybę. Kadangi praeitis parodė, kad dauge-lis mėgsta rašyti beletristine forma, tai ir dabar šią formą leidžia-me vartoti. Rašinys turi būti ne ilgesnis kaip trys tūkstančiai žo-džių ir turi būti tinkamas spausdinti “Laiškuose Lietuviams”.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, įdedant į atskirą vokelį savo tikrąją pavardę ir adresą. Atsiųsti straipsniai tampa redakcijos nuosavybe ir gali būti spausdinami “Laiškuose Lietuviams”. Kon-kursas baigiasi 1963 m. vasario mėn. 1 dieną.

Už geriausius rašinius bus duodamos šios premijos: I — 100 dol., II — 75 dol., III — 50 dol., IV — 25 dol.

Konkurso jury komisija: kun. F. Gureckas, K. Bradūnienė, L. Ger-manienė, V. Būtėnas ir P. Razminas.

Premijų mėcenatai yra: dr. A. Čiuris, dr. A. Rudokas, kun. V. Me-mėnas, A. ir F. Kurgonai.

Premijos bus įteiktos “Laiškų Lietuviams” metiniame parengime Jaunimo Centre 1963 m. kovo mėn. 9 d. 7 val. vakaro. Meninę programą atliks pirmą kartą lietuvių publikai koncertuojanti so-listė Valentina Kojelienė — Cinkaitė.

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos šimtmečio minėjimas bus Čikagoje ateinančių metų gegužės mėn. pradžioje. Šiai sukakčiai paminėti taip pat ruošama monografija, kuriai medžiagą jau siun-čia buvusieji gimnazijos auklėtojai ir auklėtiniai. Visi, kurie gali, yra prašomi prisidėti prie monografijos turimomis nuotraukomis arba atsiminimais. Visą medžiagą siųsti monografijos reikalų ve-dėjui V. Paulioniui, 4407 S. Artesian Ave., Chicago 32, Ill. Kitais sukakties minėjimo reikalais kreiptis tiesiog į komisijos pirminin-ką J. Vaičiūną, 7221 S. Claremont Ave., Chicago 36, Illinois. Telef. WA. 5-6979.

LAIŠKAI LIETUVIAMS

2345 West 56th Street
Chicago 36, Illinois